Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 8 זייטען.

[ŁÓDZ]ER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 254	Łódź, Poniedziałek 4 listopada 192[9] r.	זינעמער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג, א מרחשון תר"צ	№ 254

[A]dres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מארגען — זיצונג פון סיים

סיים-מארשאלעק דאשינסקי זאגט זיך אפ צו בעטייליגען אין דער קאנפערענץ ביי'ם מלוכה-פרעזידענט אינאיינעם מיט'ן מארשאל פילסודסקי

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער סיים-מארשאלעק דאשינסקי, האט היינט פערעפענטליכט 3 קאמוניקאטען, דער ערשטער בעציהט זיך אויפ'ן פראטאקאל פון מינ. סקלאדקאווסקי און פולק. בעק וועגען געשפרעך, וואס איז פארגעקומען צווישען מארשאל פילסודסקי און מארש. דאשינסקי אין סיים, ד. 31-טען אקטאבער (זעה 3-טע זייט), דאשינסקי ערקלערט, אז דער בעריכט וועגען געשפרעך איז נישט ריכטיג און ערטערווייז אבסאלוט פאלש. וואס נוגע די ווערטער, וואס מארשאל פילסודסקי זאל האבען געזאגט ביים אוועקגעהן אינ'ם צווייטען צימער, (פילסודסקי זאל האבען געזאגט וועגען דאשינסקי'ן: „דאס איז א טיפש"), ערקלערט דאשינסקי, אז ער האט נישט קיין טבע אונטערצוהערען, וואס עמיצער רעדט אין א צווייטען צימער, אין פארערצימער אדער אויף די שטיגען.

דער צווייטער קאמוניקאט גיט איבער פאלגענדעס: שבת אין אוונד האט דאשינסקי בעקומען אנ'איינלאדונג פון מלוכה-פרעזידענט צו קומען זונטאג, 12 בייטאג אין שלאס אויף א קאנפערענץ אינאיינעם מיט'ן מארשאל פילסודסקי. זונטאג אינדערפריה, איבערלייענענדיג די רעגירונגס-פרעסע, האט דאשינסקי מודיע געווען דעם מלוכה-פרעזידענט, אז ער וועט צו דער קאנפערענץ נישט קומען אויב און איהר וועט זיך בעטייליגען מארשאל פילסודסקי. „איך בין, האט דאשינסקי געשריבען צום פרעזידענט, צו אלט און איך פערנעהם א צו ערנסטען אמט, כדי זיך אויסצושטעלען נישט אזוי פיל אויף בלויזע געשפרעכען מיט'ן מארשאל פילסודסקי, ווי אויף די מעטארען, מיט וועלכע די דאזיגע געשפרעכען ווערען אויסגענוצט דורך דער רעגירונגס-פרעסע".

אלס תשובה דערויף האט דער מלוכה-פרעזידענט איינגעלאדען דאשינסקי'ן אויף א פערזענליכע קאנפערענץ בלויז מיט'ן פרעזידענט גופא. די קאנפערענץ האט געדויערט 2 שעה, וואס עס איז אויף איהר גערעדט געווארען — האט דאשינסקי נישט געגעבען קיין בעריכט.

דער דריטער קאמוניקאט איז, אז דער סיים-מארשאלעק רופט צונויף די ערשטע זיצונג פון די סיים-סעסיע אויף מארגען דינסטאג.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). צווישען די פיל אנערקענונגס-דעפעשען צום סיים-מארשאלעק דאשינסקי געפינט זיך אויך אנ'אנערקענונג מצד די ענדעקעס.

מ'דארף פונאנדערלאזען דעם סיים

זאגט א פיהרער פון דער סאנאציע

ק ר א ק א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דא איז היינט פארגעקומען א מיטינג פון סאנאציע-לאגער. פראפ. קזשיזשאנאווסקי האט אין זיין רעדע געזאגט, אז דער סיים דארף פונאנדערגעלאזט ווערען און קיין נייע וואהלען דארף מען נישט בעשטימען.

די רעדעס פון די סאנאטארען זענען איבערגעריסען געווארען דורך אויסגעשרייען פון פ.פ.ס.-אוצעס; „זאל לעבען דער סיים! זאל לעבען מארשאלעק דאשינסקי!" דער מיטינג איז אויפגעריסען געווארען.

גרויסער אינטערעס צו די פארלאמענטאריש געשעהענישען אין פוילען

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש) וועגען דער גרויסער פאריינטערעסירונג, וואס די דאנערשטאג'דיגע געשעהענישען האבען ארויסגערופען אין אויסלאנד, בעווייזט דער פאקט, וואס נעכטען זענען געקומען קייןווארשא פון בערלין 5 נייע קארעספאנדענטען פון אמעריקאנער צייטונגען.

דיסקאנטא ווערט ביליגער

ב ו ד א פ ע ש ט, 3. (ספ. טעל.) דער גענעראל-ראט פון דער אונגארישער באנק האט פארקלענערט דעם דיסקאנטא-פוס פון $7^1/_2$ אויף 7 פראצ.

ד א נ צ י ג, 3. (ספ. טעל.) די באנק פון דער פרייער שטאט דאנציג האט פארקלענערט דעם דיסקאנטא-פוס פון 7 אויף $6^1/_2$ פראצענט.

אליאכין געוואונען די 22-טע פארטיע

א מ ס ט ע ר ד א ם, 3 (ספ. טעל.) די 22-טע פארטיע פאר דער וועלט-שאך-מייסטערשאפט האט געוואונען אליאכין געגען באגאליובאוו'ן. דער צושטאנד איז איצט: 14 פארטיען געוואונען אליאכין, 8 — באגאליובאוו.

„אין דעם סיסטעם איז פאראן א סתירה"

די פראנצויזישע פרעסע וועגען דער בעציהונג פון דער רעגירונג צום סיים

פ א ר י ז, 3 (ספ. טעל.) צו די געשעהענישען אין פוילישען סיים שרייבט דער „מאטען": ס'איז נישט קיין ספק, אז מארשאל פילסודסקי בלייבט דער הער פון דער שעה אין דער לאגע. ס'איז אבער צו בעוואונדערן, וואס פילסודסקי וויל הוקא האלטען דעם פארלאמענט און גלייכצייטיג בערויבט ער איהם פון יעדער איניציאטיוו. אין דעם דאזיגען סיסטעם איז פאראן א סתירה, וועלכע איז פול מיט געפאהרען און קען ברענגען צו די ערנסטע געשעהענישען.

„פטי פאריזיען" ערקלערט, אז די האנדלונג פון מארשאל פילסודסקי איז נישט קיין אינצידענט, נאר א זעהר ערנסטער קאנפליקט, וואס זיינע פאלגען קען מען גארנישט בערעכענען.

די רעכטע צייטונג „אוועניר" קריטיקירט אויך די האנדלונג פון פילסודסקי'ן און ווארנט איהם, אז ער זאל נישט איבערציהען דאס שטריקעל, „אווענירי" דערמאהנט די פאליאקען, אז די פראנצויזישע רעוואלוציע האט זיך אויך אנגעהויבען פון ענליכע געשעהענישען.

פרל. אמאליע ליבראך, מיטארבייטערין פון דער קהלה-קאנצעלאריע, צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון איהר שוועסטער

סטעפאניא נ. ע.

דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל

דאס קאנצעלאריע-פערזאנאל פון דער יודישער קהלה אין לאדז

סעקציע טאפעצירער-מייסטער

ביים צענטער. האנדווערקער-פערבאנד אין לאדז, פאלודניאווא 4

אויף דער פערוואלטונגס-זיצונג פון 3/11 איז בעשלאסען געווארען אויסצושליסען דעם טאפעציר-מייסטער יצחק אהרן וואיטשעכאווסקי (נאוואמיעסקא 10) פון אונזער פעראיין, צוליב דעם נישט אויספיהרען בעשלוסען פון פעראיין און אויף א געמיינעם אופן שעדיגען די אינטערעסען פון פאך.

11465 די פערוואלטונג.

ברוח נמיכה מביעים אנחנו את רגשי השתתפותנו בצערם הגדול של גיסי ואחי מו"ה אלטר נ"י איזנער

עב"ב לרגלי האסון שקרה להם במות עליהם בדמי צלומיו בנם היקר

נ"ע פייביש איזנער

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

נחמן זאקס וב"ב

אונזער מיטארבייטערין פרל. לאביא האראנטשיק, צוליב'ן טויט פון איהר טייערע

מוטער נ"ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל

די פארמירערס פון דער פירמע זיידענוואורם

מזל טוב

ווינשען מיר דעם פארזיצענדער

חיים גאלדבערג

צו דער חתונה פון זיין ברודער, וואס איז פארגעקומען זונטאג, דעם 3/XI אין פראנקרייך.

די סעקציע זעק-הענדלער

ביים קליינהענדלער-פערבאנד

זאוואדזקא 5. 464

האנדוו.-פעראיין אין דער פוילישער רעפובליק

אפטיילונג אין לאדז, אגראדאווע 9

8-ונג מיטגלידער פון דאמען-בעשטעלט

היינט, דעם 4 נאוועמבער, פינקטליך 7 אין אוועגד קומט פאר א

דרינגענדע פערזאמלונג

וועגען דער געשאפענער לאגע אין פאך.

פאך-קאמיסיע פון דאמען בעשטעלט

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 5—9 אוועגד. בעזונדערער ווארטע-זאלפאר פרויען.

אכטונג, פריזיער-מייסטער!

היינט, מאנטאג, דעם 4-טען נאוועמבער, 7 30 א זייגער אוועגד צום ערשטען טערמין און 8.30 אין אוועגד צום צווייטען טערמין קומט פאר אין לאקאל פון האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4

א פארוואהל-פערזאמלונג

צו וועלכער אלע מיטגלידער און נישט מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען. די פערוואלטונג.

בעמערקונג: שטים-רעכט וועלען האבען נור די יעניגע מיטגלידער, וועלכע האבען רעגולירט דעם מיטגלידס-בייטראג. 457

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער געעהרטען חבר אבע מילראד, צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכע פרוי

נ"ע שרה'לע (געב. ניימאן)

ווי אויך די ברידער און שוועסטער ניימאן, צוליב דעם טויט פון זייער שוועסטער.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון צענטראלען ראד-פערקעהר-פעראיין, לאדז, זאוואדזקא 5. 462

די עקאנאמישע לאגע איז שרעקליך

שלום אש ברענגט טרויעריגען גרוס פון די יודען אין מזרח-איירופע

נױ־יארק (יט"א).

„די עקאנאמישע לאגע פון די יודען אין מזרח־איירופא איז א שרעקליכע, כאטש פאליטיש איז זייער צושטאנד איצט א פיל־בעסערער ווי מיט איינינגע יאהר צוריק. די איינציגע האפנונג פון די איירופאישע יודען איז דאס אמעריקאנער יודענטום, וואס קען עקאנאמיש און מאראליש העלפען אויפבויען דאס קאנסטרוקטיווע יודישע לעבען אין איירופא".

דאס איז די מיינונג, וואס דער בעוואוסטער יודישער שריפטשטעלער, שלום אש, האט ערקלערט אין אן אינטערוויו מיט א פערטרעטער פון דער „יודישער טעלעגראפען אגענטור", בעת ער איז אנגעקומען קיין ניו־יארק פון איירופא מיט דער שיף „קארמאניע".

שלום אש וועלכער איז עטליכע יאהר נישט געווען אין אמעריקע, וועט פערבלייבען דארט עטליכע חדשים. ער האט ערקלערט, אז ער וועט זיך נישט אפגעבען מיט קיין שום געזעלשאפטליכער טעטיגקייט, נאר וועט זיך הויפטזעכליך ווידמענען דעם ליטעראַרישען געביט.

„איך האב איינגעזעהען, אז איך האב די לעצטע יאהרען פערנאכלעסיגט מיין ליטעראַרישע טעטיגקייט, דורך דעם וואס איך בין אריינגעצויגען געווארען אין פאליטישער און געזעלשאפטליכער ארבייט. — האט אש געזאגט. — עס איז די צייט, אז איך זאל ווידער אינגאנצען זיך אפגעבען מיט ליטעראַטור".

איבערגעהענדיג דאן ווידער צו געזעלשאפטליכע פראבלעמען האט אש געזאגט:

„די געשעהענישען אין פאלעסטינע האבען פעראורזאכט א ברודער־קאמף צווישען די יודען אין פוילען. די שטעלונג פון „בונד" צו די פאלעסטינער פאסירונגען האט ארויסגערופען א ביטערען געגענזייטיגען קאמף, אויב דער דאזיגער קאמף וועט נישט באלד אפגעשטעלט ווערען, קען ער צושטערען דאס יודישע געזעלשאפטליכע לעבען אין פוילען.

„איך האב פון דער שיף טעלעגראפירט צו דער ווארשאווער צייטונג „היינט", אז אויב זי וועט נישט אפשטעלען איהר קאמף געגען די יודישע שולען אין פוילען, וועל איך נישט מעהר מיטארבייטען אין דער דאזיגער צייטונג.

„די אלגעמיינע פאליטישע לאגע פון די יודען אין פוילען האט זיך די לעצטע יאהרען שטארק פערבעסערט. איך האלט, אז עס זענען היינט נישט מעגליך קיין פאגראמען אויף יודען אין פוילען, און אויך נישט אין קיין אנדער לאנד אין מזרח־איירופא, שוין פשוט דערפאר, ווייל פאגראמטשיקעס האבען אויסגעפונען, אז די יודען קענען צוריקשלאגען".

וועגען די געשעהענישען אין פאלעסטינע האט שלום אש געזאגט, אז כאטש עס איז געווען א גרויס אומגליק האבען די פאסירונגען אויך געבראכט געוויסע נוצען: זיי האבען אויפגעוועקט דעם נאציאנאלען אינסטינקט פון די יודען אין דער וועלט.

„אומערדעם האט זיך ארויסגעשטעלט, אז נישט אלע אראבער זענען געגען אונז. בעת די קאמפען האבען זיך אויך בעוויזען אראבישע פריינט אין פאלעסטינע. מיר מוזען דעריבער טון אלץ, כדי צו קומען צו א פערשטענדיגונג מיט די אראבער. איך האלט, אז ביז איצט האבען מיר ווייניג געטון אויף דעם ראזיגען געביט", האט שלום אש געזאגט.

——=§=——

איינדישע פראגע איז ענגלישען פארלאמענט

קען ברענגען צו א קריזיס אין דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.) דער פאליטישער קארעספאנדענט פון „דיילי עקספרעס" מעלדעט וועגען דער דיסקוסיע, וואס וועט דאנערשטאג פארקומען אין ענגלישען פארלאמענט וועגען דער אינדישער פראגע.

צוליב דעם, וואס די ליבעראלען האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דער ערקלערונג פון אינדישען וויצע־קעניג וועגען געבען אינדיען די שטעלונג פון אן אויטאנאמע דאמיניע און צוליב דעם וואס באלדווין האט אויך ארויסגעצויגען אלע הבטחות אין דעם ענין — קען מען זאגען, אז מאקדאנאלדס רעגירונג. שטעהט פאר אן ערנסטען קריזיס.

א חוץ דעם וועט די ענגלישע רעגירונג דארפען אפגעבען א בעריכט וועגען דעם פראבלעם פון ארבייטסלאזיגקייט. אין דער פראגע האט די רעגירונג אן אפאזיציע אין דער לייבאר־פארטיי גופא.

גרויסע אויפשטענדיגע ארגאניזאציע אין קאווקאז

איז אנטדעקט געווארען דורך די סאוויעטען

מאסקווא, 3 (ספ. טעל.) די ארגאנען פון ג. פ. או. אין קאווקאז און דאגעסטאן פיהרען די ליקווידאציע פון א גרויסער אויפשטענדיגער, אנטי־רעוואלוציאנערער ארגאניזאציע, וועלכע ארבייט אויף די דערמאנטע געביטען.

צו דער דאזיגער ארגאניזאציע געהערען 10 טויזענד פערזאן, וועלכע רעקרוטירען זיך הויפטזעכליך פון געוועזענע מיליטער־לייט פון ווראנגעל, יודעניטש און קאלטשאק. די אויפגאבע פון דער דאזיגער ארגאניזאציע איז געווען צו ברענגען צו א בעוואפענטען אויפשטאנד אויף קאווקאז און דאגעסטאן.

פון די ארעסטירטע 3000 אויפשטענדיגע האט מען 400 דערשאסען, די איבריגע זענען פערשיקט געווארען קיין סיביר און סאלאוויעצקי־אינזלען.

פון דעם 1-טן אפריל וועט דער אומזאץ-שטייער פערקלענערט ווערען

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) פון א גוט־אינפארמירטער קוועלע גיט מען אונז איבער, אז פון 1-טען אפריל 1930 וועט דער אומזאץ־שטייער פערקלענערט ווערען ביז א האלבען פראצענט פון אומזאץ, וואס עס וועלען מאכען די אונטערנעהמונגען, וועלכע פיהרען רעגולער זייערע ביכער.

גלייכצייטיג וועט פערקלענערט ווערען ביז 1 פראצענט דער אומזאץ־שטייער אין די בענק, אויסער פון אומזאץ פון פרעמדע וואליוטען און פרעמדע ווערט־פאפירען.

גלייכצייטיג וועלען געמאכט ווערען גרויסע פערלייכטערונגען ביים בעקומען בילליגע, קורץ־טערמיניגע קרעדיטען, וואס זענען איצט זעהר נויטיג אין לאנד.

בעלוינונג פאר א יודישען קאאפעראטיוו

אויף אן אויסשטעלונג אין באראנאוויטש

באראנאוויטש, 3 (.ט.א. טעלעפאניש) אויף דער רעגיאנאלע אויסשטעלונג זענען בעלוינט געווארען די עקספאנאטען פון יודישען לאנדווירטשאפטליכען קאאפעראטיוו אין סטאלאוויטש. דער קאאפעראטיוו האט אויסגעשטעלט בינשטאקען, אויבסט א.א.וו.

כינעזיש - סאוויעטישע קאמפען

טאקיא, 3 (ספ. טעל.) לויט מיטיילונגען פון כארבין זענען אין פו־מין־טשען פארגעקומען גרויסע קאמפען צווישען כינעזישען און סאוויעטישען מיליטער. דאס כינעזישע מיליטער איז געצוואונגען זיך צוריקצוציהען אויף א שטח פון 50 קילאמעטער.

האביבולאה דערשאסען

לאנדאן, 3 ספ. טעל.) פון קאבול מעלדעט מען, אז נעכטען איז לויט'ן בעפעהל פון הערשער פון אפגאניסטאן נאדיר קהאן, דער שאסען געווארען דער עמיר האביבולאה מיט 12 זיינע מיטהעלפער.

די יודישע סוחרים פון דער אלט-שטאט אין ירושלים

ווילען זיך קאנצענטרירען אין „מרכז מסחרי"

ירושלים, (יט"א) א גרופע פון 25 יודישע יובילערען, וואס האבען זייערע געשעפטען אין אלט שטאט, האבען זיך געווענדעט צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אסיגנירען פאר זיי א געוויסע סובווענץ, פון הילפס־פאנד, כדי צו האבען די מעגליכקייט אויסצובויען פאר זיך א הויז אין „מרכז המסחרי", און אריבערטראגען אהין זייערע געשעפטען, פון דער אלט־שטאט. דעם פלאן פאר'ן הויז וועלען זיי זיך אליין שאפען.

דער „מרכז המסחרי" אין ירושלים איז ווי בעקאנט מיט איניגע יאהר צוריק געגרינדעט געווארען דורך דער „פאלעסטיין לאנד רעזועלאפמענט קאמפ." אין דעם מעמאריאל פון די יובילערען ווערט געזאגט, דאס אויך פיל אנדערע יודישע סוחרים פון דער אלט־שטאט שטרעבען אריבערצוטראגען זייערע געשעפטען אין נייגעשאפענעם „מרכז המסחרי".

דער טעראר מצד די באיקאט-אגיטאטארען אין א"י

ירושלים, (יט"א) דער בעקאנטער יפו־ער אראבישער סוחר מוחדי אל אצאווי האט אנגעקלאגט א יונגען אראבישען באיקאט־אגיטאטאר, וועלכער איז איהם בעפאלען פאר קויפען סחורה ביי יודען. ווען די אנקלאגע איז אבער בעטראכט געווארען דורכ'ן געריכט, האט מוחדי אל אצאווי ערקלערט אז ער ציהט צוריק זיין אנקלאגע נישט אנגעבענדיג דערביי קיין שום מאטיוו, ווי מען טיילט מיט, איז דער אראבישער סוחר גע'צ' געצוואונגען זיך אפצוזאגען פון דער אנקלאגע צוליב די דראהונגען מצד די באיקאט־אגיטאטארען.

די פאדערונגען פון די סירישע נאציאנאליסטען

ביירוט, (יט"א). דער פיהרער פון די דרוזען סולטאן אל אטראש האט צונויפגערופען אן אלסירישען קאנגרעס. די סירישע פארטייען האבען בעשלאסען צו בעטייליגען זיך אין דעם דאזיגען קאנגרעס, ד יגאציאנאליסטישע מיטגלידער פון דער סירישער קאנסטיטואירענדער פערזאמלונג האבען אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט געפאדערט דאס די איצטיגע סירישע רעגירונג זאל רעזיגנירען און עס זאל צונויפגערופען ווערען די סירישע קאנסטיטואנטע.

אנ'עסטרייכישע עקסקורסיע אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א) אין ארץ־ישראל ווילט איצט א גרופע פון פופציג טוריסטען פון עסטרייך אין דער צאהל פון 25 קריסטען. בראש פון דער עקסקורסיע שטעהט איינער פון די רעדאקטארען פון דער „נייער פרייער פרעסע" וועלכער איז אפיציעל אויפגענומען געווארען דורכ'ן לייטער פון הידגען ציוניסטישען ביורא.

די טוריסטען האבען בעזוכט תל־אביב, ירושלים, און א רייהע יודישע קאלאניעס.

אראבישע דעמאנסטראציע געגען לארד טשענסעלאר אין עבר-הירדן

ירושלים, 3. (ספ. טעל.) פון אמאן טיילט מען מיט: בעת דער הויך־קאמיסאר סער טשענסעלאר איז אנגעקומען קיין אמאן, כדי אויסצוטוישען רא דעם ענגליש־טראנסיארדאנישען אפמאך האט די אראבישע בעפעלקערונג באלד געשלאסען די געשעפטען און האבען איינגעארדענט א גרויסען רעדמאנסטראציע־צוג צום שלאס פון עמיר.

די רעדמאנסטראנטען האבען געפאדערט די אפשאפונג פון דער באלפור־רעקלאראציע. לויט ווייטערע מעלדונגען פון אראבישע קוועלען האט סער טשענסעלאר באלד אין אנ'אויטא פערלאזט אמאן.

איבן סאיד איז נישט צופרידען מיט דער ענגלישער פאליטיק

קאירא, 3. (ספ. טעל.) איבן סאיר האט צוגעשיקט א טעלעגראמע צו דער סוריש־פאלעסטינישער עקזעקוטיווע אין קאירא אז ער איז נישט מסכים מיט דער ענגלישער פאליטיק אין פאלעסטינא, דער סעקרעטאר פון דער אראבישער עקזעקוטיווע האט ערקלערט, אז שלום־בעציהונגען קענען איינגעשטעלט ווערען נאר דאן, ווען די באלפור־רעקלאראציע וועט אינטערפעטירט ווערען. אויף אזא אופן, אז אין א"י זאל געשאפען ווערען א גינסטיגע היים פאר יודען. די דאזיגע אויסטייטשונג פון דער באלפור־רעקלאראציע — האט ער ערקלערט ווייטער — מוז באלד אויסגעפיהרט ווערען, ווייל אויב נישט קען עס זיין צו־שפעט.

ענגלישער בילדונגס-מיניסטער

סער טרעוועליין וועגען די געשעהענישען אין א"י

לאנדאן, (יט"א). דא איז פארגעקומען אן אויפנאהמע אין צוזאמענהאנג מיט דער 15,000־פונט־אקציע. דאס איז פראקלאמירט געווארען דורכ'ן „יודישען רעליגיעזען ערציהונגס־ראט".

אויף דער אויפנאהמע איז אויך געווען אנוועזענד דער ענגלישער בילדונגס־מיניסטער סער טשארלז טרעוועליין, וועלכער האט אין זיין רעדע בעריהרט אויך די לעצטע געשעהענישען אין ארץ־ישראל. „אייערע הערצער זענען פיל מיט טרויער צוליב די לעצטע געשעהענישען אין ארץ־ישראל — האט ערקלערט דער מיניסטער — איך וויל אייך אבער זאגען, אז ערשטענס, קענט איהר זיך רוהיג פערלאזען אויפ'ן ענגלישען ווארט, וואס איז אייך געגעבען געווארען, און, צווייטענס, ווי טראגיש די דאזיגע געשעהענישען זאלען נישט זיין, האבען זיי ארויסגערופען עמפערונג אויף דער גאנצער וועלט".

בעת דער אויפנאהמע האבען געהאלטען רעדעס וועגען דער וויכטיגקייט פון דער יודישער רעליגיעזער ערציהונג. פון „בארד אף דעפוטיס" דר. אביגדור גאלדשמידט, דער רב הכולל דר. הערץ און סער ראבערט וואליי קאהען.

בעת דער אויפנאהמע איז גלייך רעקלארירט געווארען 11,000 פונט אויף דער זאמעל־אקציע.

די רעאקציע אין דייטשלאנד האט געזיגט ביי דער אפשטימונג וועגען יאנג-פלאן

בערלין, 3. (ספ. טעל.) דער פאלקס־פלעביסציט וועגען דעם יאנג־פלאן אין דייטשלאנד האט זיך אין ערשטען פעריאד געענדיגט מיט'א נצחון פון די איניציאטארען פון דער גאנצער אקציע — פון דער רעכטער הוגענבערג־פארטיי. קיינער האט נישט גערעכענט, אז די מאנארכיסטישע פארטיי וועט זיך איינגעבען צו זאמלען די נויטיגע צאהלען אונטערשריפטען אויף דער פלעביסציט־פארערונג, צו עס זאל אנגענומען ווערען דער יאנג־פלאן, איצט ווייזט זיך ארויס, אז די רעאקציאנערע עלעמענטען אין דייטשלאנד האבען אפגעהאלטען א נצחון.

בערלין, 3. (ספ. טעל.) צוליב דעם זיג פון הוגענבערג'ן ביים פלעביסציט־פארערונג וועט דער דאזיגער ענין קומען אויף דער זיצונג פון רייכסטאג, די פארערונג וועט זיכער אפגעווארפען ווערען און דאן וועט דער יאנג־פלאן איבערגעהן צו א פאלקס־פלעביסציט. יעדענפאלס וועט די ראטיפיקאציע פון יאנג־פלאן מוזען אפגעלעגט ווערען ביז נאך דער פאלקס־אפשטימונג.

א גרויזאמע כוליגאנישע באנדע

פאגראמירט יודישע קאלאניעס

ריגא, 3. (ספ. טעל.) פון אוקראינע מעלדעט מען, אז דארט גראסירט א באנדע אונטער דער אנפיהרונג פון א געוויסען מיכאל מאנדולא, וועלכע פערנעהמט זיך ספעציעל מיט פאגראמירען יודישע קאלאניעס און ערמארדען אויף א בעסטיאלישען אופן יודען. דאס אלץ ווערט געטון אונטער דער לאזונג: „שלאג די יודען, ראטעווע רוסלאנד".

הינטער זשיטאמיר איז א יודישע קאלאניע פולשטענדיג פערניכטעט געווארען און צוואנציג יודען, צווישען זיי פרויען און קינדער, זענען אויף א בעסטיאלישען אופן דערהרגעט געווארען.

ד יסאוויעטען־מאכט אין אוקראינע האלט־אפ מיט דער דאזיגער באנדע שלאכטען, בענוצענדיג זיך דערביי זאגאר מיט קוי־ענווארפער, ביז־איצט אבער איז זיי די באנדע נאך נישט איננאנצען פערטיליגט געווארען צוליב דעם, וואס די כוליגאנעם האבען זיך בעהאלטען אין די וועלדער.

דעם 6. נאוועמבער

וועלען קאמוניסטישע ארעסטירטע הונגערן

מאסקווע, 3 (ספ. טעל.) אין צוזאמענהאנג מיט דעם 12-טען יאהר־טאג פון דער באלשעוויסטישער איבערקערעניש, איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל דורך „מ.א.פ.ר.", אז דעם 6. נאוועמבער זאלען קאמוניסטען, וואס געפינען זיך אין די תפיסות אלס צייכען פון פראטעסט ערקלעהרען א הונגער־שטרייק אויף איין טאג.

קאטאסטראפע מיט א פוילישען עראפלאן אין שטראסבורג

2 לופטפליהער דערהרג'עט געווארען

שטראסבורג, 3 (ספ. טעל.) נעבען מילהיים איז היינט פארגעקומען א קאטאסטראפע מיט א פוילישען עראפלאן, וואס איז געפלויגען פון פאריז קיין ווארשא.

דער עראפלאן איז געפיהרט געווארען דורך דעם פארוטשניק יאן באראנאווסקי, אלס אבסערוואטאר איז מיטגעפאהרען קאפיטאן ריטשארד וואראניעצקי. ביידע פליהער זענען דער'הרג'עט געווארען. קאפיטאן וואראניעצקי איז געווען איינער פון די בעסטע פוילישע פליהער.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אוירען, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פארקבויטגרען פון 12—2 און פון 5—7. נאכמע אויך אין פון לוטשניצע, נארושער 17 פון 10—11 און פון 8—3.

לאדז.
4 נאוועמבער 1929

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
4 נאוועמבער 1929

די אויספארשונג
פון די א"י-געשעהענישען

ס'איז שוין העכער צוויי חדשים פאריבער זייט די בלוטיגע געשעהענישען אין ארץ־ישראל און ביז־איצט איז די לאגע דארט נאך אנגעשטרענגט. די אנוועזענהייט פון אנ'ענגלישע גארני און שליסט אויס די מעגליכקייט, אז די געשעהענישען זאלען זיך ווידערהאלען ווי אין אויגוסט, אבער איינצעלנע סעפאראטישע אנפאלען אויף יודען הערען נישט אויף און ס'געהט נישט אדורך א טאג, אז דא אדער דארט זאל נישט געמירט ווערען א רויב־אנפאל אדער א רציחה פון א בעהעלטעניש. די אראבישע אגיטאטארען האלטען אויף מיט אלע מיטלען די אויפרעגונג פון המון, ארגאניזירען אנטי־יודישע דעמאנסטראציעס און שטרייקס, רופען צו א באיקאט אויף יודען א. אז. וו.

ביי אזא שטימונג אין לאנד איז אנגעקומען די בריטישע אויספארשונגס־קאמיסיע, וואס בעשטעהט פון פארלאמענטאריער — צו איין פארשטעהער פון די דריי פאליטישע פארטייען, די דאזיגע קאמיסיע דארף, ווי בעקאנט פעסטשטעלען די דירעקטע סיבות פון די פארגעקומענע געשעהענישען, נישט אריינגעהענדיג אין עצם פון דער אלגעמיינער פאליטיק פון דער א"י־רעגירונג. דער דאזיגער אומשטאנד פערקלענערט די בעדייטונג פון דער קאמיסיע, אפילו אין די אפיציעלע ענגלישע קרייזען הויבט מען שוין איצט אן צו פערשטעהן, אז די געשעהענישען זענען ארגאניש פערבונדען מיט דער גאנצער פאליטיק פון דער גאנצער א"י־רעגירונג און נישט מיט דער האנדלונג פון איינצעלנע בעאמטע, און עס זענען אגב דא גאנץ ערנסטע ספקות צי דער קאמיסיע וועט געלינגען אויסצופיהרען אפילו איהר דירעקטע אויפגאבע: די קאמיסיע האט אנגעהויבען איהר טעטיגקייט 2 חדשים נאך די אונרוהען, און זי וועט איהרע ארבייטען מוזען שטיצען הויפטזעכליך אויף די מאטעריאלען, וואס עס האט אויפגעקליבען און צוזאמענגעשטעלט די ארץ־ישראל אדמיניסטראציע. און ס'איז דאך איינע פון די הויפט־אויפגאבען פון דער קאמיסיע אויסצופארשען די טעטיגקייט און דאס האנדלונג פון די דאזיגע פאלעסטינער בעאמטע, וועלכע וועלען אליין צושטעלען מאטעריאלען וועגען זייער טעטיגקייט.

נאטירליך, אז אפילו ביי דער גרעסטער אביעקטיוויטעט וועט די קאמיסיע נישט זיין אומשטאנד צו בעקומען א ריכטיגען בילד פון די געשעהענישען ווייל די בעאמטע וועלען זיך בעמיהען רעכטפערטיגען און וועלען אלץ בעלייכטען אין א ליכט, וואס איז פאר זיי גינסטיג. שוין די ערשטע ידיעות וועגען דער טעטיגקייט פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע בעשטעטיגען, אז די ארמיי בעמיהט זיך פארצושטעלען די זאך אזוי, אז ס'איז נישט פארגעקומען קיין אנפאל פון די אראבער, נאר אז ס'זענען פארגעקומען צוזאמענשטויסען פון ביידע צדדים, און וועלכע ביידע צדדים זענען שולדיג. און די מיטגלידער פון דער יודישער זעלבסטשוץ וואס האבען אפגעראטעוועט טויזענדער יודישע פאמיליעס פון די צעווילדעוועטע אנפאלער און פאגראמשטשיקעס ווערען ארעסטירט און געמשפט צוגלייך מיט די אראבער, וואס האבען אויסגעפיהרט די שחיטות,

ס'איז פערשטענדליך, אז ביי אזא בעלייכטונג פון די געשעהענישען איז דער פאלעסטינער אדמיניסטראציע לייכטער אראפצווארפען פון זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר די געשעהענישען. אבער שוין פון דעם ביסעל וואס האט זיך ארויסגעשטעלט ביז איצט, זעהט מען בולט, אז זעהר א גרויסער טייל פון דער שולד אין די געשעהענישען ליגט דווקא אויף די בעאמטע פון דער ארץ־ישראל־אדמיניסטראציע.

מאקדאנאלד און אנדערע מיטגלידער פון'ם ענגלישען קאבינעט ערקלערען נאכאנאנד ביים אויפנעהמען פערשידענע דעלעגאציעס אז ביז די ארבייטען פון דער קאמיסיע וועלען פערענדיגט ווערען, וועט די רעגירונג נישט קענען אננעהמען קיין שום בעשלוסען. אבער די רעגירונג וועט זיך וואהרשיינליך רעכענען נישט נאר מיט די אויספיהרונגען פון דער קאמיסיע, איהר אויפגאבע איז דאך נאכצופארשען די דירעקטע סיבות פון די געשעהענישען.

אויב די ביז־איצטיגע נישט אויפריכטיגע פאליטיק און דאפעלטע שפיל וועט ווייטער פארטגעזעצט ווערען, וועלען א.עלכע טרויעריגע געשעהענישען ווי די לעצטע, ווייטער אומבעדינגט זיך מוזען איבערחזר'ן.

פ. ב.

אפקלאנגען פון לעצטען דאנערשטאג
וואס זאגט די פוילישע און אויסלענדישע פרעסע.—דער שמועס צווישען מארשאל פילסודסקי און מארשאלעק דאשינסקי

די גאנצע אינערליכע פאליטיק אין לאנד קאנצענטרירט זיך נאך אלץ ארום די געשעהענישען אין סיים דעם פאריגען דאנערשטאג. די גאנצע פוילישע ווי אויך די אויסלענדישע פרעסע שרייבען נאך אלץ כסדר פרטים וועגען די דאזיגע געשעהענישען און געהמען שטעלונג צו זיי. די האלב־אפיציעלע „גאזעטא פאלסקא" פרובט אין נעכטיגען נומער נאכאמאל צו בעווייזען, אז די אפיצירען זענען געקומען אפצוגעבען כבוד דעם מארשאל פילסודסקי, זיי האבען זיך העפליך און רוהיג אויפגעפיהרט און זענען דערפאר שוין בעליידיגט געווארען דורך די מארשאלעק־וואך. די „גאזעטא פאלסקא" שרייבט צווישען אנדערען:

„אבער אין דעם האפנונגסלאזען פסיכאז פון דער וויעסקא גאס האט מען זיך נישט געקאנט ערלויבען אויפ'ן מינימום רוה און פערנונפט, ווען אין דעצעמבער 1922, בעת דער זיצונג פון דער נאציאנאל־פערזאמלונג, איז דער סיים געווען ארומגערינגעלט דורך ארגאניזירטע באנדעס פון די ענדעקישע באיובקעס, וועלכע זענען אויסגעהאלטען געווארען דורך די איצטיגע פארטיי־פערבינדעטע פון ה' אינגאצי דאשינסקי, — קארפאנטי און סטראנסקי ;ווען אויפ'ן וועג דורך וועלכען ס'האט געדארפט ארורכפאהרען דער ערשטער פוילישער מלוכה־פרעזידענט האט מען אויסגעשטעלט באריקאדען; ווען באָלעסלאוו לימאנאווסקי איז אקטיוו בעליידיגט געווארען; ווען די באיובקעס האבען לעגיטימירט און נישט צוגעלאזען צו דער נאציאנאל־פערזאמלונג — האט דער דעמאלסדיגער סיים־מארשאלעק ראטאי, הגם מ'קען איהם נישט צורעכענען צו די ספעציעל העלדישע מענשען — געהאט אזוי פיל עהרען־געפיהל, אז ער האט די נאציאנאל־פערזאמלונג געעפענט און זי איז פארגעקומען. און קיינער וועט דאך נישט זאגען, אז מ'קען אפילו פערגלייכען די דעמאלסדיגע געשעהענישען מיט דעם אינצידענט פון היינטיגען דאנערשטאג.

ה' אינגאצי דאשינסקי האט דאסמאל פערגעסען, ווער ער איז און, וואס פארא פונקציעס ער דערפילט. וועגען פאקטישען צושטאנד האט ער זיך דערוואוסט פון זיינע פארטיי־חברים. דווקא פון די וועמען ס'פילט אן מיט מורא און פיינדשאפט דער בלויזער אנזעהן פון א פוילישען מונדיר. אונטערן איינדרוק פון די דאזיגע פאלשע בעריכטען אונטער זייער דרוק — האט ה' דאשינסקי אנגענומען זיין אונגעהערטען בעשלוס.

די „גאזעטא פאלסקא" ענדיגט איהר לייט־ארטיקעל: „ה' דאשינסקי איז א קראנקער מענש, ער דארף געהען אין א סאנאטאריום און נישט פרובען צו ערפילען אנ'אמט, צו וועלכען ער איז נישט פעהיג. א קראנקער מענש אין דער שפיץ פון א קראנקער אינסטיטוציע איז א זאכלאגע, וועלכע קען נישט דויערען און קען צו קיין שום גוטס נישט ברענגען".

* * *

אין דעמזעלבען נומער פון „גאזעטא פאלסקא" איז אפגעדרוקט א געשפרעך מיט'ן סענאט־מארשאלעק שימאנסקי וועגען די געשעהענישען, דער סענאט־מארשאלעק מאכט נישט קיין שום אויספיהרונגען, נאר דערצעהלט וואס ער האט אליין געזעהען:

אין קארידאר פון סיים האב איך געטראפען א גרופע אפיצירען, קיין שום אויפרעגונג צווישען זיי האב איך נישט בעמערקט, זיי זענען רוהיג געשטאנען און צווישען זיך פרעהליך געשמועסט.

צווישען זיי זענען אויך געווען עטליכע מיינע גוטע בעקאנטע. פערשטעהט זיך, דאס מיר האבען זיך בעגריסט און אנגעהויבען צו שמועסען. כ'האב געפרעגט איינעם פון די אפיצירען, וואס זיי טוען דא, אויף דער פראגע האב איך בעקומען מעהר־וועניג פאלגענדע תשובה:

— מיר זענען נעוואוה געווארען, אז מארשאל פילסודסקי קומט אין סיים אריין. זענען מיר געקומען איהם זעהען און בעגריסען. זאל ער כאטש אין פארדער־הויז זעהען די ליבליכע איהם פנימער פון זיינע זעלנער — צווישען וועלכע — אי ער האט אונז אליין געזאגט — ער פיהלט זיך אמבעסטען. מען האט אונז געוואלט ארויסבעטען פון דאנען, פארוואנען מען בעט נישט ארויס צומאל די געוועהנליכע דורכגעהער, וואס קומען דא קויפען פאסט־מארקען.

דאס איז געווען, לויט דער ערקלערונג פון מאר־שאלעק שימאנסקי — דאס גאנצע געשפרעך, וואס ער האט געפיהרט מיט די אפיצירען.

געזעגענענדיג זיך מיט מיינע בעקאנטע — דערצעהלט ווייטער שימאנסקי — בין איך געגאנגען בעגריסען דעם מארשאל פילסודסקי. אויפ'ן וועג האב איך דערווייל דערהערט א קלאנג, אז די פערשפעטיגונג פון דער עפענונג פון דער סיים־זיצונג שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער אנוועזענהייט פון דער גרופע אפיצירען און פארדער־הויז פון סיים.

איך האב דאן געפרעגט מארשאל פילסודסקי'ן צי ער וואלט נישט געהאט נעגען דעם איך זאל איינלאדען די אפיצירען אין געביירע פון סענאט.

דערויף האט מיר מארשאל פילסודסקי געענטפערט, אז דאס איז נישט נויטיג, ער האט מיר אויך ערקלערט, אז ער פערשטעהט וואס דא טוט זיך און וויים נישט פארוואס מארשאלעק דאשינסקי עפענט נישט די זיצונג.

* * *

דער געכטיגער „ראבאטניק" שרייבט צווישען אנדערען:

„די דאנערשטאגדיגע געשעהענישען האבען נאך עפעס אויפגעקלערט. נאך קיינמאל האט זיך דער סיים נישט געשטעלט אזוי פעסט און איינהייטליך אויף דער זייט פון זיין מארשאלעק, ווי אין דעם פאל. דער גאנצער סיים, מיט אנ'אויסנאהם פערשטעהט זיך, פון ב.ב. און זיינע נאכלויפער. און נאך קיינמאל איז די שטעלונג פון סיים נישט געווען אזא געטרייע אפשפיגלונג פון די שטימונגען אין לאנד, ווי איצט...

צי וועלען דאס בעמערקען די יעניגע, וועמען ס'פערפלייצט די כוואליע פון אלגעמיינער אויפרעגונג?

די וואהזיניגע פרובען אריינצוציהען אין זייערע פלענער די אונשולדיגע מיליטער־לייט, די פרובען צו גראבען א תהום צווישען דער געזעלשאפט און ארמעע — די דאזיגע פרובען וועלען זיך צוקלאפען אן דעם געזונטען אינסטינקט פון פאלק און פון די אלע וואס דינען דער פערטיידיגונג פון לאנד, און נישט פון א מאמענטאלען סיסטעם, וועלכער געהט אריבער, בעת די מלוכה בלייבט אויף יאהרהונדערטער! די היינטיגע ארמעע — איז דאס פאלק.

* * *

דאס „נייע ווינער זשורנאל" שרייבט אין א קארעספאנדענץ פון ווארשא וועגען די לעצטע געשעהענישען, אז ס'געהט נישט וועגען עפעס אנדערש ווי וועגען אויסקעמפען א נייע קאנסטיטוציע פאר פוילען. דאס דאזיגע פראבלעם איז דאס וויכטיגסטע איצט אין לאנד. די נאך־מלחמהדיגע ערשיינונג פון פארלאמענט־קריזיס האט זיך אין פוילען בעוויזען אין א שארפערער פארם, ווי ערגיץ אנדערשוואו. דער מארשאל פילסודסקי האט שוין מיט דריי יאהר צוריק געהאט די מעגליכקייט נישט נאר אפצושאפען די קאנסטיטוציע נאר אויך צו ערקלערען זיך אלס דיקטאטאר. אויך היינט האט זיך אין דער היני־זיכט במעט ווי גארנישט געענדערט. פילסודסקי איז אויך איצט דער העהר פון דער לאגע און פון איהם איז אפהענגיג ווי־אזוי עס וועט צוגעהן דער קאמף וועגען דער פוילישער קאנסטיטוציע.

מ'ווייסט נישט ווי אזוי די געשעהענישען וועלען זיך ענטוויקלען, אבער די לייחענשאפטליכע רזיערהאפטיגקייט פון פילסודסקי איז אנ'אנגענומענע פלאן וועט איהם זיכער נישט אפשטעלען אין מיטען וועג.

* * *

די ערות, וועלכע זענען געווען אנוועזענד בעת דעם דאנערשטאגדיגען געשפרעך צווישען מארשאל פילסודסקי און מארשאלעק דאשינסקי און נעמליך: אינערן־מיניסטער סקלאדקאווסקי און פאָלקאווניק בעק האבען געגעבען פאר נויטיג איבערצוגעבען א גענויעם אינהאלט פון דעם דערמאהנטען געשפרעך. ס'ווייזט זיך ארויס, אז דאס געשפרעך איז געווען נאך מעהר דראמאטיש, ווי מ'האט דאס פריהער געזאגט. דער סוף פון דעם היסטארישען געשפרעך איז געווען פאלגענדער:

מארשאל פילסודסקי: צו וואס טוינען די דאזיגע נארישקייטען.

מארשאלעק דאשינסקי: איהר זענט מיין גאסט און דעריבער וויל איך נישט פון דעם וואס איהר זאגט, מאכען א געברויך.

מארשאל פילסודסקי: פון וואס?

מארשאלעק דאשינסקי: איהר זאגט, אז איך טו נארישקייטען.

מארשאל פילסודסקי: איך בין נישט קיין גאסט, איך בין דא אפיציעל.

מארשאלעק דאשינסקי: איך אויך אפיציעל!

מארשאל פילסודסקי: אלזא בעט איך אייך צו האלטען די צונג (גיט א קלאפ מיט דער האנד אין טיש) און איך פרעג אייך, צי האט איהר פרעה צו עפענען די סעסיע?

מארשאלעק דאשינסקי: אונטער באגנעטען רעוואלווערען און שווערדען — וועל איך נישט עפנען.

מארשאל פילסודסקי: דאס איז אייער לעצט ווארט?

מארשאלעק דאשינסקי: יא.

מארשאל פילסודסקי: דאס איז אייער לעצט ווארט?

מארשאלעק דאשינסקי

מארשאל פילסודסקי: (פערגיינט זיך לאכט און נישט דערלאנגענדיג די האנד פערלאזט ער דעם קאבינעט פון מארשאלעק דאשינסקי. פערבייגעהענדיג דעם סאלאן פון סיים־מארשאלעק זאגט ער הויך; טא הורען! (דאס איז א שוטה).

פראפעסאר איינשטיינס ערקלערונגען
איבער ציוניזם און יודישקייט

לאנדאן, די „סאנדי דיספעטש" האט פערעפענטליכט א לאנגען אינטערוויו מיט דעם וועלט בעריהמטען גרויסען יודישען געלעהרטען פראפעסאר איינשטיין. אין דעם אינטערוויו זענען פערהאן די פאלגענדע ערקלערונגען:

— וואס בעטראכט איהר זיך אלס דייטש אדער אלס יוד? — האט געפרעגט דער אינטערוויוער.

— עס איז מעגליך צו זיין ביידע — האט איינשטיין געענטפערט — איך בעטראכט זיך פאר א מענשען. נאציאנאליזם איז א קינדער־קראנקהייט. עס איז די מאזלען פון דער מענשהייט.

— ווי זשע קומט עס וואס איהר בערעכטיגט דעם יודישען נאציאנאליזם? — האט ווייטער געפרעגט דער אינטערוויוער.

— איך אונטערשטיץ דעם ציוניזם — האט איינשטיין געענטפערט, — כאטש עס איז א נאציאנאלער עקספערימענט, ווייל עס גיט אונז יודען א געמיינזאמען אינטערעס. אט דער נאציאנאליזם איז נישט קיין געפאהר פאר אנדערע פעלקער. ציון איז צו קליין, אז עס זאל ענטוויקלען אימפעריאליסטישע צילען.

— גלויבט איהר אין אסימילאציע? — האט מען איהם ווייטער געפרעגט.

— מיר יודען — האט איינשטיין געענטפערט — האבען זיך צופיל צוגעפאסט. מיר זענען געווען צו לייכט אין מקריב זיין אונזערע היילינגסטער פאר סאציאלער בעקוועמליכקייט.

— אפשר ברענגט אסימילאציע דאס גרעסטע גליק? — איז געווען א ווייטערע פראגע.

— איך דענק נישט אזוי — האט איינשטיין ערווידערט. — אפילו אין דער מאדערנער ציוויליזאציע איז א יוד אם גליקליכסטען, ווען ער בלייבט א יוד.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
עסט אן אין דער לעמשניצע וגערושער 17 פון 6—7 אוו.
אין דער היים פון 3—5 נאכמיטאג.

פארשטעהער פון דער רומענישער רעגירונג
לויבט די טעטיגקייט פון „ארט"

יאסי, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן א־רויסלאז פון די ערשטע אבסאלווענטען פון דער הינער יודישער האנדווערקער־שול וואס ווערט געפיהרט דורכ'ן „ארט", איז דא פארגעקומען א פייערונג, אויף וועלכער עס איז אויך געווען אנוועזענד דער פארשטעהער פון רומענישען ארבייטס־מיניסטעריום. בעת דער פייערונג האט דער רעגירונגס־פארשטעהער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט זיין אנערקענונג פאר די לייסטונגען פון „ארט" און דעם גרויסען נוצען, וואס די האנדווערקער־שול ברענגט דער יודישער בעפעלקערונג.

עמע פאליער אפגעפאהרען קיין אמעריקא

פאריז, (יט"א) לויט דער איינלאדונג פון ראבינער דר. וויז איז אפגעפאהרען אין די פעראייניגטע שטאטען דער בעקאנטער פובליציסט און יד־נענד־פיהרער עמע פאליער, וועלכער וועט ארויסטרעטען אין אמעריקא מיט א רייה רעפעראטען וועגען יודענטום.

ווי בעקאנט איז עמע פאליער א גר, וועלכער איז מיט איינינע יאהר צוריק אריבער צום יודענטום און נעהמט אנ'אקטיווען אנטייל אין יודישען געזעלשאפטליכען לעבען אין פראנקרייך.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט- און וענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע. עלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אוו.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 6.31
זון-אונטערגאנג 4.07

4
מאנטאג
א
מרחשון תר"צ

גרויסע שרפה אין א פאבריק פון גומי-אויסארבייטונגען

אפגעברענט די פאבריק מיט אלע מאטעריאלען

(2) נעכטען ארום 3 נאכמיטאג איז אויף פיעטריקאווער 265 אין דער פאבריק פון גומי־אויסארבייטונגען „לעאנאוויט" אויסגעבראכען א שרפה. ס'זענען באלד אנגעקומען 6 אפטיילונגען פייערלעשער. דאס פייער האט זיך שנעל פערשפרייט און ארומגענומען די גאנצע געביידע פון דער פאבריק און די אקציע פון די פייערלעשער איז געווען געריכטעט אויף צו פערהיטען די שכנה'שע געביידעס פון אנצינדען זיך, בפרט — די לאגערן פון בענזין, וואס געפינען זיך אויפ'ן זעלבען הויף. דערווייל האבען די מויערן פון דער פאבריק אנגעהויבען פלאצען און געדראהט איינצופאלען, אזוי אז די פייערלעשער האבען נישט געקענט צוקומען פון דעם הויף צו דער שרפה. די פאבריקס־געביידע מיט'ן גאנצען זאפאס פון בוימוואהל און אנדערע מאטעריאלען איז פערברענט געווארען.

(מ) די פאבריק איז זייט 4 טאג געווען נישט טעטיג. נעכטען א גאנצען טאג האבען 5 ארבייטער געריינינט דעם דאמפס־קעסעל. צו די ארבייטען האבען זיי בענוצט דעם עלעקטרישען שטראם, וועלכען זיי האבען בעקומען דורך א טראנסמיסיע פון מאטאר. פונ'ם צעוואריעמטען מאטאר זענען געפאלען פונקען אויפ'ן בוימוואהל, וועלכע האט זיך אנגעצונדען. די שרפה האט בעמערקט איינער פון די ארבייטער, וועלכער האט באלד אלארמירט די פייערלעשער.

(ב) בעת דער רעטונגס־אקציע איז פון א פייערלעשער־וואגען אראפגעפאלען א ראד, מיט דער הילף פון די דורכגעהער האט מען דעם וואגען אראפגעשלעפט פון וועג און ערשט 8 אין אוונט האט מען דעם וואגען געקענט אפפיהרען אין גאראזש.

לאדז וועט שוין נישט בעקומען קיין ענטשעדיגונג

פאר די דייטשע רעקוויזיציעס בעת מלחמה

ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט איז צווישען פוילען און דייטשלאנד אונטערגעשריבען געווארען אן אפמאך, לויט וועלכען אלע פרעטענזיעס פון די פוילישע בירגער צו דער דייטשער רעגירונג דארף מען האלטען פאר אנולירט.

די ווארשעווער פרעסע פון אלע שאטירונגען האבען אויפגענומען די ידיעה וועגען דעם אונטערגעשריבענעם אפמאך מיט בעגייסטערונג. ווארשא ווייסט נישט וועגען דעם, אז מיט'ן מאמענט ווען דער אפמאך וועט ראטיפיצירט ווערען וועלען אנולירט ווערען אלע פרעטענזיעס פון דער לאדזער אינדוסטריע צו דער דייטשער רעגירונג מכוח די רעקוויזיציעס בעת דער מלחמה.

די דייטשען האבען ארויסגעפיהרט פון לאדז 73 טאן אייזען־קאנסטרוקציע, 52 דאמפ־קעסלען, 931 עלעקטרישע מאטארען און דינאמא־מאשינען, 8 טורבאגענעראטארען, 4590 טאן אייזען, קופער, מעש און אנדערע מעטאלען, 1300 קילאמעטער טרייב־רימען, עטליכע צעהנדליג מיליאן מעטער שטאף, עטליכע צעהנדליג מיליאן פונט בוימוואל וואל און גארן און א קאלאסאלע צאהל ליינען, לעדער, טעכנישע ארטיקלען א. ז. וו.

אין אלגעמיין בעטרעפט די אלגעמיינע סומע פון די דייטשע רעקוויזיציעס אין לאדז 865 מיליאן זלאטיס.

די דאזיגע רעקוויזיציע זענען נאך פד-היום די סבה פון דעם ווירטשאפטליכען קריזיס אין לאדז. מיט'ן אונטערשרייבען דעם דערמאהנטען אפמאך האט דעריבער אםמייסטען געליטען די שטאט לאדז.

וואס עס קומט פאר אין „מחזיקי חולים" אין שייבלער'ס ראיאן

אויף קילינסקי 120 עקזיסטירט שוין זייט איינינע יאהר א יודישער הילף־פעראיין „מחזיקי־חולים". דער פעראיין פיהרט א גאנץ ריהרעוודיגע טעטיגקייט און בעמיהט זיך צו לייסטען פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין שייבלערס ראיאן. וואלט אלץ געווען גוט, ווען ס'וואלט זיך נישט אנגעהויבען א רייסעניש ארום דעם הויכען אמט פון פרעזעס אינ'ם דאזיגען פעראיין. געווען איז דארט פרעזעס א געוויסער אייזענבערג, האט ער זיך אזוי צוגעוואוינט צו דער פרעזעסור, אז ער האט אינגאנצען פערגעסען, אז ס'זענען דא נאך אנדערע פערוואלטונגס־מיטגלידער אויך, און האט זיך ביסלעכווייז אנגעהויבען פיהלען, ווי אין אנ'איינענעם פריוואט־אונטערנעהמונג. די מיטגלידער האבען נאך לאנגע, שווערע מיה קוים גע'פועל'ט ביים פרעזעס, ער זאל צוזאמענרופען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג און האבען איהם אין דער נייער פערוואלטונג שוין נישט אויסגעוועהלט.

די שטעטישע סטאראסטווע אבער האט די נייע פערוואלטונג נישט בעשטעטיגט און פעראררענט נייע וואהלען אויפ'ן 3־טען נאוועמבער. אינ'ם בריף, וואס די שטעטישע סטאראסטווע האט צוגעשיקט, ווערט אנגעוויזען, אז אויף דער אנקלאגע פון ה' אייזענבערג ווערען אנולירט די וואהלען פון 30־טען יוני.

ווייזט אויס, אז ה' אייזענבערג האט זיך אזוי ארום געוואלט נוקם זיין אין דער נייער פערוואלטונג.

אויף נעכטען איז טאקע צוזאמענגערופען געווארען די אלגעמיינע פערזאמלונג. צו דער פערזאמלונג האט די נייע פערוואלטונג צוגעגרייט א טעטיגקייטס־בעריכט פאר די 4 חדשים.

פאר דער צייט האט די פערוואלטונג געהאט הכנסה 4165 זל. פון וועלכע זי האט אויסגעגעבען צירקא 600 זל. אויף אומזיסטע מעדיצינען און איבער 1300 זל. אויף דאקטוירים פאר וויזיטען צו קראנקע א היים. די טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג ווערט אבער שטארק בעשווערט, צוליב דעם וואס די רייסענישע רופען ארויס ביי די מיטגלידער אנ'אפאטיע אזוי, אז צו דער פערזאמלונג איז אפילו נישט געקומען די גענוגענדע צאהל מיטגלידער און זי איז אפגעלעגט געווארען אויף זונטאג, דעם 17. נאוועמבער ביי יעדער צאהל אנוועזענדע מיטגלידער.

ארעסטירט אנ'אויסוואורף

פערפיהרט מינדעריעהריגע מיידלעך

(—) עהערנעכטען האט מען אין אזארקאוו ארעסטירט דעם ארטיגען 35־יעהריגען שניידער שלמה ראלניק פאר אומאראלישע מעשים מיט שילערינס פון דער אזארקאווער פאלקס־שול.

ראלניק האט זיך יעדען טאג ביי מיטאג גערדרעהט פאר דער שול, פערבונדען געשפרעכען מיט די קליינע מיידלעך, וועלכע זענען פון דער שול געגאנגען א היים און זיי פערבעטען צו זיך אין דער וואוינונג, צוזאגענדיג זיי צוקערלעך און שאקאלאד.

דער אויסוואורף האט געקענט געווינען פאר זיך דאס צוטרוי פון זיינע קרבנות. די מיידלעך האבען נישט דערצעהלט זייערע עלטערן וועגען זייערע וויזיטען ביי ראלניק'ען, ווייל דער לעצטער האט געדראהט, אז ער וועט זיי דער'הרג'ענען, אויב זיי וועלען עפעס דערצעהלען.

די שענדליכע מעשים פון דעם שניידער זענען ענטדעקט געווארען א דאנק איינעם פון די לאקאטארען, וועלכער וואוינט אין איין הויז מיט ראלניק'ען.

דער דאזיגער לאקאטאר איז שוין לאנג אויפמערקזאם געווארען אויף דעם, וואס ראלניק פיהרט צו זיך שטענדיג אריין קליינע מיידלעך און פערברענגט מיט זיי דארט לאנגע שעה'ן, ווען זיינע בעמערקונגען האט דער לאקאטאר ענדליך בעשלאסען מיטצוטיילען דער פאליציי, וועלכע האט אנגעהויבען אנ'ענערגישע אויספארשונג, אין רעזולטאט פון דער דאזיגער אויספארשונג איז ראלניק ארעסטירט געווארען און מ'האט איהם איינגעזעצט אין טורמע.

איצט אין גאנג פון דער אויספארשונג איז שוין פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער אויסוואורף איז בעגאנגען שענדליכע מעשים איבער קרוב 20 קליינע מיידלעך. טעכטער פון אנגעזעהענע בירגער אין אזארקאוו. די יונגע קרבנות פון ראלניק'ן ווערען איצט אונטערזוכט פון דאקטוירים.

גרויסע באנקראטען אין קראקא

לאדז האט געליטען גרויסע היזקות

די לאדזער הענדלער און אינדוסטריעלען זענען אויפגערודערט געווארען צוליב די ידיעות וועגען מאסען-פליטות פון א רייה טעקסטיל-הורטאווניקעס אין קראקא. ווי מיר דערוויסען זיך האבען אפגעשטעלט די צאהלונגען א רייה בעדייטענדע פירמען, וועלכע זענען געווען אין נאהענטע הענדעלס-בעציהונגען מיט לאדז. לויט אונזערע אינפארמאציעס דערגרייכען די פאסיוען פון די קראקעווער הורטאווניקעס, וואס האבען אפגעשטעלט די צאהלונגען ביז 5 מיליאן זלאטיס. די בעדייטענדסטע פירמען זענען: נתן לייב וואלף; ס. קויפמאן, פאנצער און שותפים; ב. וואלף א. א.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאנא 43, טעל. 32=41

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קורץ-לאמפען (הויך-אולטראוויאלעט)

נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), מילער (פיעטריקאווער 46), גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15), פערעלמאן (ציגעל גאס 64), ניעוויאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 57, יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9).

איבערגעפאהרען פון טראמוואי

(2) קאנגען מעסיארעק איז אויפ'ן פאביאניצער שאסע איבערגעפאהרען געווארען דורכ'ן טראמוואי. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל שוו. יוזעף.

פאר זגערזש און בזשעזשין

הלוואות אויף אינוועסטיציע-ארבייטע

(—) ווי מיר דערוויסען זיך, איז אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פוילישער קאמונאלער באנק בעשלאסען געווארען צו אנערקענען א רייה הלוואות פאר די זעלבסטפערוואלטונגען אין לאדזער קרייז. זגערזש האט בעקומען פופציג טויזענד זל. און בזשעזשין צוואנציג טויזענד זל.

דאס זענען הלוואות אויף אינוועסטיציע־ארבייטען.

10 מיטינגען פון פ.פ.ס.

וועגען דער פאליטישער סיטואציע

(2) אין פערלויף פון נעכטיגען טאג זענען אין לאדז פארגעקומען 10 מיטינגען, וואס זענען צוזאמענגערופען געווארען דורך פ.פ.ס. אויף די מיטינגען זענען ארויסגעטראטען פ.פ.ס.'ישע דעפוטאטען, סענאטארען און אנגעזעהענע טוער, וועלכע האבען גערעדט וועגען דער געשאפענער פאליטישער סיטואציע. איבעראל זענען אנגענומען געווארען די פ.פ.ס.־רעזאלוציעס. א חוץ די פאליטישע זענען אויך אנגענומען געווארען רעזאלוציעס, וואס פאדערען צו העכערען די ארבייטער־לוינען, שאפען ארבייט פאר די ארבייטסלאזע, פערברייטערען די בויאקציע און געזעלשאפטליכע ארבייטען א. אז. וו.

צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט א וואגען

(2) נעכטען אינדערפריה איז אויף קילינסקי 10 פארגעקומען א צוזאמענשטויס פון א דאראשקע מיט אנ'אויטא. 2 ווארשאווער פרויען — חיה נערעכט (נושיבאווא 31) און פרימעט האבערשטיין (עלעקטאראלנא 3) זענען פערוואונדעט געווארען מיט'ן גלאז פון די צוהאקטע שויבען.

פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט הילף. די פאליציי האט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל געגען ראראשקאזש און דעם שאפער.

רשימות פון יאהרגאנג 1907, 1908 און 1909

(–) היינט, מאנטאג, דארפען זיך מעלדען אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציייאישען ביורא ביים מאגיסטראט (פיעטריקאווער 212) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג די יונגעלייט, וואס זענען געבוירען געווארען אין 1909 י. וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 פאליציי-קאמיסאריאט און וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

R S Sz T U Z Ż
W Z Ż — מארגען

קאנטראל-פערזאמלונגען פון יאהרגאנג 1904 און 1889

היינט, דארפען זיך צו די קאנטראל-פערזאמלונגען צושטעלען

אין פ.ק.או. I (נאוו-טארגאווע 18) שערעגאווצעס פון רעזערוו און לאנד-שטורם מיט און אהן געוועהר (קאטעגאריע A C1 C2 און D) וואס זענען געבוירען געווארען אין 1904, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11. פאליציי-קאמיסאריאטען און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף

S ביז Sy
Sz — מארגען

אין פ.ק.או. לאדז II (נייע ציגעל-גאס 51) מארגען, די געבוירענע אין 1904 י., וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1. פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

A B C D E F Ch H

פ.ק.או. פאוויאט (פעטריקאווער 187 געבוירענע אין 1902, 1904 און 1889 י. פון גמינע לאגעווניק.

דער טעלעפאן-נומער
— פון —
„נייעם פאלקסבלאט"
איז 2-24-71

אויטא ברענט אינמיטען גאס

(וו) אויף פעטריקאווער ביי 101 האט זיך נעכטען ביי טאג אנגעצונדען אנ'אויטא פונ'ם מיליטערישען אויטאמאביל-דיוויזיאן. דער אויטא איז געשטאנען א האלבע שעה פאר'ן הויז, ווארשיינליך פון א פאפיראס האט זיך דער בענזין אנגעצונדען און ארומגעכאפט דעם גאנצען אויטא. ס'איז אנגעקומען די 2. אפטיילונג פייערלעשער, וועלכע האט די שרפה פערלאשען. דער אויטא איז טיילווייז בעשעדיגט געווארען.

שרעקליכע אויטא-קאטאסטראפע

(—) עהערנעכטען אין אווענט איז אויפ'ן אזארקאווער שאסע פארגעקומען א שרעקליכע אויטא-קאטאסטראפע.

פון די שיסער-קאנקורסען אין אזא רקאוו עהערנעכטען איז צוריקגעפאהרען קיין סקערניעוויץ א לאסט-אויטא מיט 20 זעלנער, וואס האבען אנטיילגענומען אין די שיסעריי-קאנקורסען אין אזארקאוו. אין א געוויסען מאמענט איז קאליע געווארען דער מאטאר פון אויטא, און דער אויטא האט זיך איבערגעקעהרט. פון הינטער דעם אויטא האבען זיך דערהערט שרעקליכע קרעכצען פון די פערוואונדעטע. 5 זעלנער זענען שווער פערוואונדעט געווארען און מ'האט זיי אפגעפיהרט אין מיליטערישען שפיטאל קיין סקערניעוויץ, עטליכע זעלנער זענען לייכטער פערוואונדעט געווארען.

משאות־סטאציע אין ווידזעוו

וועט נישט געבויט ווערען

(2) בשעתו איז אקטועל געווען די פראגע וועגען בויען א משאות־סטאציע אויף ווידזעווער פאר־ליעסיע. דאס באהן־מיניסטעריום האט זיך דאן גע־ווענדעט צום מאגיסטראט מיט א פארשלאג, אז ער זאל דעם מיניסטעריום אפגעבען דעם שטח ערד און האט זיך פערפליכטעט אין פערלויף פון יאהר 1926 אויסצובויען א גרויסע משאות־סטאציע, דער־ביי האבען געזאלט זיין בעשעפטיגט 2500 ארבייטער. דער מאגיסטראט, וועלכער שאפען בעשעפטיגונג פאר ארבייטער, איז דערויף מסכים געווען, דאס מיניסטעריום אבער האט אפילו נישט אנגעהויבען די ארבייטען, נישט קוקענדיג אויף די פיל ווענדונגען פון מאגיסטראט.

נעכטען איז פארגעקומען א ספעציעלע זיצונג פון מאגיסטראט, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווארען צוריק אפצונעהמען דעם שטח ביים באהן מיניסטעריום. דער בעשלוס איז מאטיווירט מיט דעם, וואס דאס מיניסטעריום האט גרינג־געשעצט די פערפליכטונג אנצוהויבען די ארבייטען און עטליכע מאל נישט געהאלטען די בעשטימטע טערמינען. אגב וואלט די משאות־סטאציע נישט געבראכט קיין נוצען דער שטאט, ווייל זי וועט זיך געפינען אויס פון שטאט.

א מארד צוליב אייפערזוכט

אויף רוג סוכא און ראקאטשינסקא זענען נעכטען שפעט אין אוונט אויסגעשטיגען פון טראמ־וואי נומער 10 צוויי פערזאן. נאך זיי האט זיך שטארק געאיילט א דריטער אומבעקאנטער יונגער מענש, וועלכער איז פערלאפען דעם וועג די ערשטע צוויי און אויסגעשאסען צו זיי פינף מאל פון א רע־וואלווער.

פאליציי, וועלכע איז אלארמירט געווארען פון די שאסען איז באלד אנגעקומען אויפ'ן ארט פון פארפאל און געטראפען צוויי מענשען אין א קאל־לוזשע בלוט. נאכ'ן אויסלעגיטימירען זיי, איז פעסט־געשטעלט געווארען, אז זייערע נעמען זענען: יאן בוקאווסקי, 19 יאהר אלט, סוכא 5 און בראניסלאוו מאציאשעק, 22 יאהר אלט, סוכא 7. פאנאטאוויע האט ביידע פערוואונדעטע אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא גאס.

פון דער אויספארשונג, וועלכע איז באלד פער־פיהרט געווארען האט מען פעסטגעשטעלט, אז די סיבה פון בלוטיגען אנפאל, איז אייפערזוכט. מאר־ציאשעק און בוקאווסקי האבען צוזאמען אפגעפיהרט א מיידעל א היים. דאס מיידעל האט געהאט א גע־ליבטען וואיטשעכאווסקי, וועלכער האט איהר נאכ־שפיאנירט. אזוי ווי וואיטשעכאווסקי האט שוין א פאר מאל זיין געליבטע געטראפען אין דער געזעלשאפט פון די יונגע לייט, האט ער בעשלאסען נקמה צו נעהמען. און געשאסען אויף מאציאשעק'ן און בו־קאווסקי'ן. ביידע פערוואונדעטע געפינען זיך אין צו־שטאנד פון גסיסה. פאליציי זוכט דעם מערדער. (2)

באלפור־פייערונג

שבת פריה איז אין דער שוהל „אהל יעקב" בעת'ן דאווענען פארגעקומען א פייערונג צוליב דעם 12־טען יאהר־טאג פון דער באלפור־דעקלא־ראציע. די פייערונג האט זיך אנגעהויבען מיט'ן אפזינגען דורכ'ן חזן מיט דעם כאר דאס קאפיטעל תהילים „בצאת ישראל ממצרים", דערויף מאכט דער פארזיצענדער פון שוהל־קאמיטעט, ה' שמואל לעוו, א געהעריגען „מי שברך", וואס איז דורך איהם ספעציעל פערפאסט געווארען לכבוד דער בריטישער רעגירונג און בעזונדערס לכבוד לארד באלפור. דאס כאר זינגט ווידער דאס קאפיטעל תהילים „שמחתי באומרים לי..." און דער מטיף פון דער שוהל ה' א. לובאשיצקי האלט א רעדע בעווידמעט דעם היסטארישען געשעהעניש. די פייערונג ענדיגט זיך מיט'ן געזאנג „התקוה". בעת די עליות האט מען אויך מנדר געווען לטובת דעם „קרן קימת", אויף איינצושרייבען די פייערונג אין „ספר הזהב".

ספארט־בעוועגונג

„ל.ק.ס." — „ווארשא" 2:0 (1:0)

רעזולטאטען פון די נעכטיגע „ליגע"־קאמפען אין פוילען

ווארשא, 3 (טעלעפאניש).

„פאלאניא" — „טוריכמען" 1:2

קראקא, 3 (טעלעפאניש).

„גארבארניא" — „טשארני" 2:3

קאטאוויץ, 3 (טעלעפאניש).

„I. פוסב.־קלוב" — „פאגאן" 1:1

„פוילען" — „פראג" (טשעכיען) 4:10

באקס־מעטש

אין א באקס פריינדשאפטס־מעטש האט פוילען געשלאגען פראג אין פעדערוועלטגעוויכט פון 4:10

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, 4. נאוועמבער

12.05 ווארשא: קאנצערט פון גראמאפאן־פליטעס. 15.20 ווארשא: „וועגען וואס דארף וויסען א גוטע ווירטין". 17.45 פויזען: נאממי־טאג־קאנצערט. 18.45 ווילנא: ליטערארישע אוי־דישע אודיציע. 20.30 ווארשא: „פיו שטין גערא־לשטיין", קאמישע אפערע פון אפענבאך. 22.00 ווארשא: פעליעטאן: „נארמאלער און אומ־נארמאלער ארבייטס־טאג", רעפ. פון זיגמונט קא־וועצקי. 22.35 ווארשא: קאמוניקאט פון פ.א.ט. 23.00 ווארשא: לייכטע מוזיק פון „אזא".

20.00 האמבורג: קאנצערט פון מאדערנער מוזיק. 20.00 בערן: סימפאנישער קאנצערט. 21.00 בוקארעשט: קאמעראל־קאנצערט. 21.00 דאווענטרי: קאנצערט פון מאדערנער מוזיק.

מעלדונג

אכטונג פריזיער־מייסטער

צוליב דער ערעפנונג פון צעך, וועלכע קומט פאר דעם 17 נאוועמבער ווערען געבעטען אלע מיטגלידער צו רעגולירען דעם ביישטייער, כדי זיי זאלען קענען בייוואוינען די ערעפנונג, גלייכצייטיג האבען שטימרעכט אויך נישט מיטגלידער קע־נען זיך קומען רעגיסטרירען יעדען טאג פון 8 ביז 10 אוונט אויסער פרייטאג און שבת אין לאקאל פון האנדווערקער־קלוב פאלודניאווא 4.

די פערוואלטונג.

תקון טעות

נעכטען איז אין דער זעלבער מעלדונג אריינ־געפאלען א פערדריסליכער טעות, אנשטאט מייס־טער איז געווען געדרוקט ארבייטער.

דער טעלעפאן־נומער
— פון —
„נייעם פאלקסבלאט"
איז 224-71

פארפאלען

(וו) מיקאלאי גאברעליק נארוטאוויטש 40 א שילער האט זיך פערסמט מיט נישט פרישען פלייש, פאגאטאוויץ האט איהם ערטיילט הילף.

(וו) אויף זגערזשער ביים נומער 69 האט אנ'אויטא איבערגעפאהרען דעם 42 יאהריגען אס־וואלד ראקאשינסקי פעפער־גאס 1. ביי ראקאשינ־סקי'ן זענען צובראכען געווארען 2 ריפען, די פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפ געפיהרט אין שפיטאל.

פרוי סמ'ט זיך צוליב נויט

(—) נעכטען אין דער פריה האבען די לא־קאטארען פון הויז אויף קאפערניק 23 דערהערט פון דער וואוינונג פון אניעלא וואזשניאק שרעק־ליכע קרעכצען, די טיר פון וואזשניאקס וואוינונג איז געווען געשלאסען און מ'האט נישט געקענט אהין אריינקומען. מ'האט אלארמירט די פאליציי, וועלכע האט געעפענט די טיר דורך א שלאסער. דארט האט מען געטראפען די 48־יעהריגע אמאל־יא וואזשניאק ליגען אויף דער פאדלאגע מיט שוואכע סמנים פון לעבען. ווי ס'האט זיך ארויס־געשטעלט האט זי זיך פער'סמ'ט מיט יאדינע. די פאגאטאוויע האט די זעלבסטמערדערין אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא גאס. די סבה פון זעלבסטמארד איז ארבייטסלאזיגקייט.

טעלעגראמען

פיינדליכע דעמאנסטראציע פון אראבער

בעת'ן בעזוך פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע אין צפת

ירושלים, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש) בעת די אויספארשונגס־קאמיסיע איז געקומען קיין צפת איז זי בעגעגענט געווארען דורך א המון אראבער. די אראבער האבען געטראגען א שווארצע פאהן מיט אנ'אויפשריפט: „נידער מיט דער באלפור־דעקלאראציע".

ירושלים, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די אויספארשונגס־קאמיסיע האט היינט און נעכטען אדורכגעפיהרט אנ'אינספעקציע־רייזע אין די גע־גענדען, וואס האבען געליטען פון די אונרוהען. מיט דער קאמיסיע פאהרען פערטרעטער פון אלע 3 צדדים און א יודישער פאטאגראף, וועלכער האט פאטאגראפירט די געליטענע געגענדען.

ירושלים, (ספ. טעל.) די שטימונג דא איז זעהר אנ'אנגעשטרענגטע. דער שטרייק אין ירו־שלים האט אויסגעזעהען אימפאזאנט, בפרט ווייל ס'איז געווען שבת און די יודישע געשעפטען זע־נען געווען געשלאסען. אין די אראבישע שולען האט מען נישט געלערנט. אין דער פריה זענען געקו־מען פיל יונגע מיט אויסרופען: „נידער מיט די יודען!" די פאליציי האט זיי פונאנדערגעטריבען.

רעדוצירט ביז צו א מינימום

די מעגליכקייט צו בעקומען ענטשעדיגונג אין ארץ־ישראל

ירושלים, 3 (יט"א, טעלעגראפיש).

לויט אנ'אפיציעלען קאמוניקאט פון דער רע־גירונג איז רעדוצירט געווארען ביז א מינימום די מעגליכקייט פון בעקומען ענטשעדיגונג פאר די פערלוסטע בעת די געשעהענישען. קיין ענטשע־דיגונג וועט מען נישט קענען בעקומען:

1) אין די געגענדען, וואו יודען און אראבער האבען זיך געגענזייטיג בעטייליגט אין די קאמפען.

2) אין די געגענדען, וואו די איינוואוינער זענען בעשטראפט געווארען מיט א קאלעקטיווער שטראף.

3) אין די געגענדען, וואו די פערלוסטען זענען געקומען דורך אנ'אקציע פון פאליציי אדער מיליטער.

4) אין פאל, ווען דאס איינענטום איז געווען געשיצט, נאר די אורזאך פון די פערלוסטען איז געווען נאכלעסיגקייט, און

5) אין פאל, ווען ס'איז פערלוירען געגאנגען געלד אדער צירונג.

הונגער־שטרייק פון די קאמו־ניסטען אין א"י

צוליב שמייסען פאליטישע ארעסטירטע

ירושלים, 3 (יט"א, טעלעגראפיש).

די קאמוניסטישע ארעסטאנטען אין די תפי־סות האבען אנגערופען דעם הונגער־שטרייק.

די „הסתדרות העובדים" האט זיך געווענדעט מיט א רעפעשע צו דער לייבאר־פארטיי, אז מ'זאל די ארעסטאנטען בעהאנדלען אלס פאליטישע. דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס די תפיסה־מאכט האט אויסגעטון 2 קאמוניסטען נא־קעט און זיי געשמיסען דערפאר, ווייל זיי האבען זיך אפגעזאגט אנצוטון ארעסטאנטען־מלבושים.

אראבישע ארבייטער געגען גענעראל־שטרייק

ירושלים, 3 (יט"א, טעלעגראפיש).

אין גענעראל־שטרייק פון די אראבער האבען זיך די אראבישע ארבייטער נישט בעטייליגט און האבען רוהיג געארבייט אין די יודישע קאלאניעס.

די וואהלען צו דער קראקאווער קהלה

קראקא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). ביי די וואהלען צום קראקאווער קהלה־ראט האבען בעקומען: די אסימילאטארען 2 מאנדאטען, אגודה 3, אומפארטייאישע ארטא דאקסען 2, האנדווערקער 1 און ציוניסטען 4 מאנ־דאטען.

ענגלישע קריגס־שיף אין יפו

ירושלים, 3 (יט"א, טעלעגראפיש).

פון מאלטא איז אנגעקומען קיין יפו אנ'ענג־לישע קריגס־שיף.

צוזאמענשטויסען צווישען קא־מוניסטען און היטלעראווצעס אין בערלין

בערלין, 3 (ספ. טעל.) דא איז היינט פארגעקומען א שווערער צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און היטלעראווצעס בעת א דעמאנ־סטראציע פון קאמוניסטען. ס'איז אנגעקומען פא־ליציי, די קאמוניסטען זענען אנטלאפען און ס'זע־נען ארעסטירט געווארען 60 היטלעראווצעס.

דער טערראר אין אפגאניסטאן

מאסקווע, 3 (ספ. טעל.) אהער איז אנ־געקומען א ידיעה, אז אין קאבול זענען דערשא־סען געווארען 12 אנפיהרער פון שבט קאנהיסטאן.

טארדיע געבילדעט דעם פראנצויזישען קאבינעט

בריאן האט דעם פארטפעל פון אויסערן־מיניסטעריום

פאריז, 3 (ספ. טעל.) טארדיע האט גע־בילדעט דעם פראנצויזישען קאבינעט אין פאלג. צוזאמענשטעל: טארדיע — פרעמיער און אינערן־מיניסטער, בריאן — אויסערן־מיניסטער, פינאנץ־מינ. — שעראן, בילדונגס־מיניסטער — מארא, ארבייטס־מיניסטער — לושער, קאלאניען־מיניסטער — פעטרי.

דער קאבינעט בעשטעהט פון 4 סענאטארען, און 12 דעפוטאטען.

די ערשטע זיצונג פון קאבינעט קומט פאר דינסטאג. דער קאבינעט שטיצט זיך אויף דער זעלבער מעהרהייט, וואס בריאנס רעגירונג און בעזיצט א מעהרהייט פון 315 שטימען.

פראטעסט־שטרייק פון די קויהלען־ארבייטער

קאטאוויץ, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער צוזאמענפאהר פון די ארבייטער און די קויהלען־גרובען האט בעשלאסען צו פראקלאמירען אויפ'ן 6־טען ד. ה. א פראטעסט־שטרייק געגען דעם, וואס זייערע פאדערונגען זענען נישט ערפילט געווארען.

בעשטעטיגט נאוואמייסקי'ס קאנצעסיע

לאנדאן, 3 (י. ט. א. טעלעגראפיש). די רעגירונג האט בעשטעטיגט נאוואמייסקי'ס קאנ־צעסיע אויף צו עקספלואטירען די רייכטימער פון ים המלח. די קאנצעסיאנערען בעזיצען שוין א קאפיטאל פון 400 טויזענד פונט, עס זענען שוין פערקויפט געווארען אקציעס אויף 250 טויזענד פונט.

גרויסע פייערליכקייטען אין איטאליען

צום יאהרטאג פון דער פאשיסטישער איבערקעהרעניש

רוים, 3 (ספ. טעל.) היינט זענען אין גאנץ איטאליען פארגעקומען גרויסע פייערליכקייטען צו־ליב דעם 11־טען יאהרטאג פון דער פאשיסטישער איבערקעהרעניש. מוסאליני האט געהאלטען א גרוי־סע רעדע אויפ'ן קאנגרעס פון די קריגס־אינוואלי־דען. ער האט פארגעווארפען די פריהערדיגע רעגי־רונג, אז זיי האבען נעלעגט וועניג אכט אויף די אינערליכע פערהעלטענישען אין לאנד. איצט וועט זיך דאס נישט איבער'חזר'ען.

אין גאנצען לאנד האבען געקלונגען די קירכען־גלאקען, ס'זענען אפגעגעבען געווארען הארמאטען־סאלוטעס א. אז. וו.

DR. MED.

A. URYSON

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Konstantynowska 20, telef. 35-85.

שייטלעך

צו טעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי

פארזשוצקא, קאמיענגא 5

מאקדאנאלד'ס רעכטע האנד

דאס מערקווירדיגע יודישע מיידעל ראזא ראזענבערג

דער גלויבען, אז א פרוי קען נישט האלטען קיין סוד, איז אזוי אלט ווי די מענשהייט. גלייך ווי די ערשטע פרוי די מוטער חוה, איז בעשאפען געווארען אויף דער וועלט, האט זי באלד ארויסגעוויזען, אז זי קען נישט האלטען קיין סוד. זי האט אויסגעזאגט דעם מאן דעם סוד, וואס די שלאנג האט איהר איינגערוימט אין אויער. אבער אט איז א יודיש מיידעל, וואס איז ביז מיט עטליכע יאהר צוריק געווען אינגאנצען אומבעקאנט פאר דער ברייטער עפענטליכקייט, און איז היינט בעריהמט איבער דער וועלט אלס די פערזאן וואס האלט ביי זיך סודות נישט נאר פון ענגלישען קעניגרייך, נאר פון דער גאנצער וועלט. דאס איז פריילין ראזא ראזענבערג, די פריוואטע סעקרעטארין פון ראמזי מאקדאנאלד, פרעמיער-מיניסטער פון ענגלאנד.

מיט גענויע פינף יאהר צוריק, ווען מאקדאנאלד איז צום ערשטען מאל געווארען פרעמיער-מיניסטער, איז שוין דאן פריילין ראזענבערג געווען זיין פריוואט-סעקרעטארין.

פריילין ראזענבערג איז א יודיש מיידעל, דאס קען דערקענען יעדער איינער, וועלכער גיט דעם ערשטען בליק אויף איהר אדער אויף איהר בילד. איהרע שווארצע געקרויזטע האר, איהרע טיף טונקעל-ברוינע קלוגע אויגען, וואס זענען פול מיט לעבען און ענערגיע, איהר לענגליכע נאז, איהר נידעריגליכע נישט-מאגערע פיגור און איהרע טעמפעראמענטפולע בעוועגונגען, זאגען באלד אויס, אז זי איז א טיפישע יודישע מיידעל, פול מיט יודישען חן.

זי שעהמט זיך נישט דערמיט, וואס איהר פאטער איז אן איינפאכער ארטאדאקסישער יוד, א שניידער. וואס האט אויסגעוואנדערט פון רוסלאנד נאך איידער זי איז געבוירען געווארען און איז געקומען קיין לאנדאן מיט אנדערע אימיגראנטען זוכען גליק.

עס איז מערקווירדיג, ווי עס ענדערט זיך דער אויסזעהן פון פרל. ראזענבערג לויט דעם, וואו און מיט וועמען זי געפינט זיך. טרעפט איהר פרל. ראזענבערג אויף א באל אדער אויף א פערזאמלונג פון דער לייבאר-פארטיי, אדער פון אן אנדער וויכטיגער געזעלשאפט, וואו עס פאסט איהר צו קומען, און זעהט איהר דארט פרל. ראזענבערג טאנצענדיג מיט מיניסטארען, דיפלאמאטען בעריהמטע קינסטלער און שריפטשטעלער, וועט איהר זאגען, אז זי איז אלט העכסטענס א יאהר צוואנציג. ווייל איהר מונטערקייט, איהר לעבהאפטיגקייט, איהרע מאניערען און איהר בעוועגונג זענען ווי פון א יונגער זארגלאזער מיידעל, וועלכע איז נאר וואס ארויס אויף דער וועלט און וויל געניסען פון לעבען. טרעפט איהר זי אויף א באנקעט זיצענדיג זייט ביי זייט מיט אן אויסלענדישען געזאנדטען אדער מיט אן ענגלישען שטאאטסמאן, ביי אן אנגעגאסענער גלאז וויין מיט א סיגארעטעל אין מויל, וועט איהר זי זעהן אלס א יונגע „גראנד-דאמע" פון א יאהר פינף און צוואנציג, וואס איז איננערליך צופרידען מיט דעם, וואס אויגען קוקען אויף איהר און בעוואונדערען איהר, כאטש זי איז נישט אויסען צו קאקעטירען. קומט איהר צו פרל. ראזענבערג אין איהר נישט רייכער אבער בעקוועמער פריוואטער וואוינונג, און איהר זעהט ווי זי פליהט ארום איבער איהרע צימערען אין א לייכטער איינפאכער הויז-בלוזקע, אדער ווען זי זיצט ביי דער פיאנא שפילענדיג קלאסישע מוזיק, (זי איז א ליידענשאפטליכע ליבהאבערין פון גוטער מוזיק), דאן זעהט זי אויס ווי א מוסטערהאפטע יונגע ווייבעל פון א יאהר דרייסיג, וועמענס איינציגע זארג אין לעבען איז אויפצופאסען, אז די צימערען זאלען געהאלטען ווערען ריין און ציכטיג, און אז יעדע זאך זאל האבען איהר פלאץ און זאל ארויסווייזען געשמאק און בעקוועמליכקייט.

קומענדיג צו פרל. ראזענבערג אין איהר וואוינונג, און נישט וויסענדיג, אז זי איז די הויפט-אנפערטרויטע סעקרעטארין פון ענגלישען פרעמיער, וואלט זיך קיינער נישט געקענט גלויבען, אז אט די באלעבאסטע האט עפעס אנדערש צו טון, און וועגען עפעס אנדערש צו דענקען, א חוץ איהר הויז-ווירטשאפט. מיט אזא זארגפעלטיגקייט איז אלץ אויפגעפאסט, און מיט אזא געשמאקפולער איינפאכקייט איז אלץ צוזאמענגעשטעלט, אז א געניטע באלעבאסטע נישט קיין יונג ווייבעל, קען עס בעהיטען. דארט איז פרל. ראזענבערג די מיטעליעהריגע באלעבאסטע, די הויז-ווירטין, וואס אינטערעסירט זיך נישט מיט פאליטיק, מיט קיין מלוכה-אנגעלעגענהייטען, און וועלכע זוכט נאר רוה און פרידען אין איהרע פיר ווינקעלעך.

ווען מען קומט אבער אריין אין פארלאמענט, און מען האט א געלעגענהייט איהר צו זעהן ארבייטענדיג ביים שרייבטיש פון פרעמיער מיניסטערס-קאבינעט דאן זעהט מען גאר א גאנץ אנדער פערזאן פאר זיך. דאן קען מען שאצען איהר עלטער וויפיל מען וויל צווישען פערציג און זעכציג יאהר, און אפשר נאך מעהר. ווייל יעדער שטריך פון איהר געזיכט און יעדער נערוו פון קערפער צייגט ארויס די טיפע ערנסטקייט און די גרויסע פעראנטווארטליכקייט פון איהר פאסטען און פון איהר ארבייט, די קורצקייט, די גענויאיגקייט, די פארמאלטעט און פינקטליכקייט, דער וועגען און מעסטען פון יעדען ווארט, וואס זי זאגט ארויס, מאכט דעם איינדרוק, אז דאס איז א פערזאן, וואס האט די ערפאהרונג פון גרויסען עלטער. און עס מאכט באלד צו פיהלען דעם בעזוכער, אז ער שטעהט פאר א פערזאן, וועמענס צייט איז וויכטיג און טייער, און אז מען טאר קיין איבעריגע סעקונדע נישט פערלירען.

די וואס האבען געהאט די פריווילעגיע זיך צו טרעפען מיט פרל. ראזענבערג אין דער אפיציעלער וואוינונג פון די ענגלישע פרעמיערען, וועלען צוגעבען, אז דארט, איז זי א גאנץ אנדערע פערזאן, ווי די, וואס איז דא פריהער געשילדערט געווארען. אין יענעם קליינעם הייזעל, וואו פאר די לעצטע עטליכע הונדערט יאהר איז געשמידט געווארען דער שיקזאל פון ענגלאנד און פון דער וועלט, וואו די קאבינעט-מיניסטארען גרייטען צו אלע געזעצען פאר פארלאמענט, וואו מלחמות אדער שלום צווישען פעלקער און לענדער ווערען געשאפען און געשלאסען, אט אין יענעם הייזעל האט פרוי ראזענבערג דורכצופיהרען איהר שווערסטע ארבייט. דארט קען זיך אפט טרעפען, אז אין איין שעה זאל זי דורכמאכען פיר פערשידענע עפיזאדען און יעדער עפיזאד זאל איהר אריינברענגען אין א בעזונדער שטימונג, און ארויסברענגען ביי איהר אן אנדער אויסזעהן.

עס טרעפט גאנץ אפט. אז דורך איין שעה זאל דער פרעמיער דארפען אויפנעהמען אזעלכע פערשידענארטיגע געסט, ווי צום ביישפיל, אן אויסלענדישען אמבאסאדאר, א דעפוטאציע פון ארבייטער, א דעפוטאציע פון באלעבאטים א, שליח פון קעניג א. א. וו. אט די אלע מוזען פריהער זיך מעלדען צו פרל. ראזענבערג, זי דארף זיי אויפנעהמען זי דארף וויסען, אין וועלכע ווארטע-צימערן זיי אריינצונעמען, איידער זיי ווערען אויפגענומען פון פרעמיער. זי מוז וויסען לויט דער פעראָרדנונג פון פרעמיער-מיניסטער, ווער עס דארף בלייבען אויף עטליכע מינוט לענגער און ווער נישט, און זי מוז אויך וויסען, פאר וועמען, ווען און ווי אזוי די אוידיענץ ביים פרעמיער איבערצורייסען, אויב זי פיהלט, אז מען פערנעמט צופיל אומזיסטע צייט. זי דארף געפינען די גויסיגע בריף און דאקומענטען אריינצוטראגען צום פרעמיער אומערצושרייבען פונקט צו דער מינוט, ווען זי פיהלט און ווייס, אז יענע פערזאן אדער דעפוטאציע איז שוין צו לאנג געזעסען ביים פרעמיער אין צימער. דאס איז אן איידעלער וואונק, אז יענער זאל זיך אפטראגען... זי שוועבט ארום ווי א מיסטעריעזער גייסט דורך די לאנגע האלב-טונקעלע קארידארען, און איהר שטימונג ענדערט זיך לויט נאך דער בעטרעפענדער סיטואציע; איהר האלטונג און אויסזעהן ענדערען זיך אויך אזוי. זי מוז וויסען, מיט וועמען צו זיין ערנסט און אנווארפען א מורא, און צו וועמען צו זיין גוטמוטיג און גאסטפריינדליך.

פרל. ראזענבערג איז שוין פערצעהן יאהר אקטיוו אין דער ענגלישער ארבייטער-בעוועגונג. זי איז אלט געווען א יאהר זעכצעהן, ווען זי איז געווארען א מיטגליד פון דער אי-על-פי (אינדעפענדעט לייבאר פארטיי).

(ענדע מארגען)

יורידישע עצות

אין דער ראדיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערן צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאן**
> **יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".**
> ביים ראדלאנגען אן ענטפער אויף א יורידישע עצה, דארף מען צולייגען דעם קופאן מיט דער דאטע פון טאג, אין די אנפראגע דארף אנגעגעבען ווערן. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9933. א פעראינטערעסירטער טרייער און איבערגעגעבענער לעזער.

אויב דאס קרייז-געריכט האט דעם סאכארין-פראצעס גע'משפט אין דער ערשטער אינסטאנץ איז דער אורטייל אנ'ענדגילטיגער.

דער פער'משפט'ער קען נאר דערלאנגען א קאסאציע-אנקלאגע אין העכסטען געריכט.

9934. ש. ר—ן.

3

אויב די אונטערנעהמונג איז איבערגעגאנגען צו אנדערע בעלי-בתים, בלייבט ווייטער דער ארבייטס-אפמאך אין פולער קראפט. דער ארט. 35 פון דער פעראָרדנונג וועגען ארבייטס-אפמאך מיט גייסטיגע ארבייטער ערלויבט אבער יא דעם אנגעשטעלטען אויפצולעזען צוליב דער ענדערונג דעם אפמאך אין משך פון ערשטען חודש, אפהיטענדיג, פערשטעהט זיך, א 3-חדשים'דיגען קינדיגונגס-טערמין. אפילו ווען דער אפמאך איז געשלאסען געווארען אויף א בעשטימטען טערמין.

9935. א פעראינטערעסירטער יונגערמאן.

אויב איהר זענט געבליבען מחוץ'ן קאנטיגענט און זענט שוין אלט פולע 25 יאהר, קאן מען אייך אין אקטיווען דינסט באין אופן נישט אריינציהען נאר מען מוז אייך איבערטראגען אין רעזערוו אזוי זאגט בפירוש דער ארטיקעל 73 פון פעראייניגטען אוסטאוו וועגען מיליטער-פליכט.

9936. פיעטראקאווסקי.

איהר דארפט טראקטירט ווערען אלס סובלאקאטאר און דעריבער האט אייך דער הויז-ווירט געמוזט מיטקלאגען.

אזוי ווי ער האט דאס נישט געטון איז דער עקסמיסיע-אורטייל לגבי אייך נישט חל.

9937. א מעגליכער לעזער פון אל. קאשטשושקי 24.

אלס קאמי-וואיאזשאר דארפט איהר האבען א לעגיטימאציע.

אזא לעגיטימאציע איז בערופען ארויס צוגעבען דער אינדוסטרי-אמט ביים מאגיסטראט.

די לעגיטימאציע גופא קאסט 10 זלאטעס.

9938. נאטאן.

9939. א לעזער פון פראנציסקאנער.

9940. הארדאלעטשקא.

טענען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג מיטפערנגעגנריג רי ציימונג.

9941. ל—גא.

אויב מען וויל פריוואט פערפיהרען א שטראף-פראצעס אין שטעטישען געריכט, מוז מען איינצאהלען אויפ'ן חשבון פון די געריכטס-קאסטען 20 זל. ווערט מען פער'משפט אויף 3 טעג ארעסט עווענטועל צו א געלד-שטראף ביז 150 זל. פאר א פערברעך, פאר וועלכען דאס געזעץ זעהט נישט פאר קיין שארפערע שטראף-סאנקציע, ווי נאר ארעסט אדער א געלד-שטראף, קאן מען קיין אפעלאציע נישט דערלאנגען.

9942 גל. פר.

א סטאטוט פון א צעך מוז ענטהאלטען פאלגענדע פונקטען:

נאמען, זיץ-ארט, טעטיגקייטס-געביט, אינדוסטריע-צווייג.

די אויפגאבען פון צעך.

דאס אננעמען – ארויסטרעטען און אויסשליסען מיטגלידער.

די רעכט און פליכטען פון די מיטגלידער.

דער מיטגלידס-ביישטייער.

די קאמפעטענץ, אופן פון צוזאמענרופען און פיהרונג פון אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג. די גילטיגקייט פון איהרע בעשלוסען.

דער צוזאמענשטעל-קאמפעטענץ און דויער פון דער פערוואלטונג. די גילטיגקייט פון זיינע בעשלוסען דער אופן פון בעשטעטיגען בעשלוסען פון דער אלג.-פערזאמלונג און פערוואלטונג.

די אויפזיכט איבער דעם אפהיטען די פארשריפטען וועגען לערן-יונגלעך-געהילפען.

דער אופן פון ערלעדיגען סכסוכים מיט לעהר-יונגלעך.

ביודושעס.

דיסציפלינארע שטראפען, ענדערונג פון סטאטוט.

די אויפלעזונג פון צעך, די צייטשריפט, וואו ס'דריקען זיך די בעקאנטמאכונגען פון צעך.

9943 א לעזער פון קילינסקיעגא 44:

מען קען דעם חוב אויפמאהנען אויך ביים זוהן פון פערשטארבענעם, סיידען ער ענטזאגט זיך געריכטליך פון דער ירושה.

Dr. med. STUPEL
12 Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט-, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, דישע און ראק, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 86-31
נעמט אן פון 8–9½ פריה אונפון 3½–4½ נאכם.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקייטן
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.
צוריקגעקעהרט.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.
לעצטע געזעגענונגס=פארשטעלונג פון די באליבטע ארטיסטען
ווערא קאניעווסקא, פאול ברייטמאן
היינט, מאנטאג, דעם 4-טען, 9 א זייגער אין אווענד
לעצטע געזעגענונגס=פארשטעלונג
צו פאפולערע פרייזען פון 1 ביז 2.50
וואו איז מענשליכקייט
אין 3 אקטען פון סיימאן. הויפט-ראלן: ראזא—וו. קאניעווסקא; סידניי—פ. ברייטמאן
ס'גנעמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, גוטמאן, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

מאמע בלייבט-מאמע

האבען טאקע פרויען א מוטער-געפיהל?

די אלע קליינע און גרויסע אפפערונגען פון דער מוטער פאר איהר קינד זענען נישט ניי און מיר האבען דער מוטערס שטארקע איבערגעגעבענהייט צו איהר קינד, תמיד ערקלערט אלס א נאטירליכע ערשיינונג פון ליבע צו איהר קינד און עס בעצייכענט מיט'ן נאמען מוטער-ליבע. מיר האבען אפילו געגלויבט, אז מוטער-ליבע איז אן אינסטינקט, וואס איז ענטוויקעלט אין דער גאנצער נאטור — פון דאס קלענסטע ביז דעם מענשען.

די ענגלישע שרייבערין דאראטהי בראמליי לייקענט אבער, אז עס איז דא אזא זאך אין דער נאטור ווי מוטער ליבע. זי זאגט, אז די גאנצע זאך איז בלויז אן איינרעדעניש. די מענער האבען איינגערעדט דער פרוי, אז זי בעזיצט אזא געפיהל, כדי די פרוי זאל ברענגען דעם אפפער אין האבען קינדער, ווייל זיי די מענער נעהמט עס אין לעבען, אז די וועלט זאל זיין בעפעלקערט און דער מענשליכער מין זאל נישט אונטערגעהן.

די שרייבערין איז עכט „וויסענשאפטליך", זי רעדט נישט סתם אין דער וועלט אריין, זי זוכט צו בעשטעטיגען איהר בעהויפטונג, אז עס איז נישט דא אזא אינסטינקט אויף דער וועלט ווי מוטער-ליבע, אויף אן עכט וויסענשאפטליכען, מאדערנעם שטייגער — מיט אונטערזוכונגען.

די וויסענשאפטליכע אונטערזוכונגען, וואס זענען געמאכט געווארען צו אויסגעפינען צי ווירקליך איז אין דער פרוי דא אן אנגעבוירענער געפיהל פון מוטער ליבע, זענען אנגעפיהרט געווארען אויפ'ן פאלגענדען אופן: מען האט געפרעגט א פאר הונדערט יונגע מיידלעך פון דעם עלטער צווישען 11 און 13 יאהר, וואס גלוסטען זיי אמשטערקסטען, און קיין איינע פון זיי האט נישט געענטפערט — „קינדער".

מען האט געפרעגט ביי עלטערע מיידלעך די זעלבע פראגע און אויך דא האט בלויז א קליינע צאהל פון זיי בעטראכט וועגען האבען קינדער.

מען האט געמאכט אן אונטערזוכונג אין א קליניק פאר שוואנגערע פרויען, און די שוואנגערע פרויען האבען נישט אויסגעצייגט קיין גרויסע ליבע פאר זייער נאך נישט געבוירענע קינדער.

וויבאלד, אז די אלע, ביי וועלכע מען האט אנגעפרעגט, האבען נישט געענטפערט אין איין קול אז דער געפיהל פון מוטער-ליבע לאזט זיי נישט צורוה, איז דאך א סימן, אז אזא געפיהל איז נישטא.

אז מען בעטראכט אזעלכע אונטערזוכונגען, אויף וועלכע מען בויט אויס גאנצע טעאריעס רופט עס ארויס א שמייכעל. איז עס דען נישט לעכערליך צו ערווארטען, אז קליינע נישט דערוואקסענע מיידלעך, צו וועמען מען האלט סיי אין שולע און סיי אין דער געזעלשאפט אין איין איינרעדען און אין איין צוגרייטען דאס מיידעל מיט'ן זעלבען צוועק ווי דעם יונגעל, אז זיי זאלען ערשטענס און איבער אלעס זעהן זיך אויסצייכענען אין ארבייט, אין א בעשעפטיגונג און אין פערדינען געלד, איז עס נישט לעכערליך צו ערווארטען, אז אט די קליינע מיידלעך און אפילו עלטערע מיידלעך זאלען בעצייכענען אלס איינעם פון זייערע הויפט-פערלאנגען צו האבען קינדער.

פערקעהרט, אויב צווישען דערוואקסענע נישט פערהייראטע פרויען, וואס האבען ענטוויקעלט אין זיך א צעצווייגטען אינטערעס אין לעבען, האבען זיך איינע אין פיער ארויסגעזאגט, אז זיי פיהלען דעם פערלוסט פון נישט האבען קיין קינדער, איז דאס אליין רעדט שוין מעהר פאר דעם, אז עס איז פאראן אזא זאך, ווי איינגעבוירענער געפיהל, פון מוטער ליבע ווי געגען דעם.

אט שטעלט זיך פאר, אז די ערד, וואס האט א נאטירליכען דראנג צו ווערען בעדעקט מיט גראז, האט מען אויסגעברוקירט מיט שטיינער. בעוואונדערען מיר דאך די ערשיינונג, וואס ווען דער פריהלינג קומט רייסט זיך צווישען די שטיינער דאך דורך א גרין גרעזעלע.

דאס זעלבע איז אויך מיט אונז פרויען און ספעציעל קולטורעלע פרויען אין דעם פאל פון אונזערע איינגעבוירענע נייגונגען צו האבען און האדעווען קינדער.

האבען קינדער היינט צו טאג איז דער גרעסטער פערלוסט עקאנאמיש און געזעלשאפטליך פאר דער פרוי, ווייל קינדער האבען און האדעווען איז נאך אלץ פערבונדען מיט דער אפגעשטאנענקייט פון דעם היים-לעבען: אויף דעם פאמיליען לעבען, אויף קינדער האבען און האדעווען קוקט מען נאך אלץ, ווי אויף א פרימיטיווער בעשעפטיגונג, צו וועלכער מען דארף ווייניג וואס שכל אדער בילדונג. און במילא איז דער, וואס גיט אט זיין צייט און פעהיגקייט אויף א בעשעפטיגונג, וואס ציהט אויף זיך ווייניג וואס אויפמערקזאמקייט און וואס ווערט ווייניג אפגעשאצט, ווערט אליין ווייניג וואס געשאצט אין דער געזעלשאפט. ווער שעצט היינט אפ א מוטערס בעשעפטיגונג? הערט איהר ווע, אז מען זאל רעדען וועגען די גרויסע אויפטוען פון א פרוי, וואס האט זיך אפגעגעבען מיט איהרע קינדער און איז געווען אן ערפאלג אין איהר האדעוואניע און האט געמאכט איהרע קינדער צו לייט? אט זעהט אפילו אין א פרויען-געזעלשאפט, וואס פאר אן אויפנאהם מען גיט א פרוי, וואס האט זיך איינגעפונדעוועט אין א פראפעסיע, וואס האט עפעס געשאפען אין קונסט, און זי מוז נישט גראד זיין א גרויסע קינסטלערין. קיקט נאר אן וואס פאר אן אויפמערקזאמקייט די פרעסע גיט יעדעס מאל, דער אדער יענער פרוי, וואס איז א ריכטער, אן ערפאלגרייכער אדוואקאט. היינט וועגען דעם ערפאלג, וואס אקטריסעס, טענצערינס, זינגערינס און סתם שעהנע פרויען, וואס ווילען קיין קינדער נישט האבען אום זייער שעהנע פיגור זאל חס וחלילה נישט איבערגעפ'הרט ווערען, איז דאך אפגערעדט.

מען דארף אויך נישט פערגעסען, אז די גאנצע ערציהונג פון דעם היינטיגען מיידעל איז געצילט צו דערשטיקען אין איהר יעדען געפיהל צו וועלען פיהרען א פאמיליען-לעבען און האדעווען קינדער. דערצו איז די געזעלשאפטליכע און עקאנאמישע פראגע פון דער מאדערנער פערהייראטער פרוי אזא, אז זי מוז אויפגעבען אלע איהרע טרוימען כדי צו ווערען עקאנאמיש זעלבסטשטענדיג.

נעהמענדיג די אלע פאקטען אין אנבעטראכט איז עס קלאר, אז אויב עס זענען נאך פאראן פרויען, וואס שטעלען זיך איין צו האבען קינדער, איז עס ווי דאס גראז, וואס רייסט זיך ארויס דורך שטיינער.

וואס צייגט עס? עס צייגט, אז דאס גלוסטען צו האבען און צו האדעווען קינדער איז נאך גאנץ שטארק אין דער פרוי און מוטער-ליבע איז נאך נישט טויט.

אויב שוין יא מאכען אונטערזוכונגען וועגען מוטער-ליבע, טא פאר וואס זאלען אונטערזוכונגען געמאכט ווערען צווישען פרויען, וואס האבען נישט קיין קינדער.

אום אויסצוגעפינען צי עס איז פאראן אין דער פרוי דער אינסטינקט פון מוטער-ליבע, איז, דוכט זיך, לאגיש צו מאכען אן אונטערזוכונג צווישען מוטערס גופא, טאקי צווישען די וואס האבען שוין אין זיך דעם ענטוויקעלטען געפיהל, אין דאס קינד אויף וועמען דער געפיהל ווערט אנגעווענדעט.

מיר איז מיט צוויי יאהר צוריק אויסגעקומען דורכצושטודירען א פאר הונדערט דאקומענטען פון א קינדער-אנשטאלט, וואו מען נעהמט אויף קינדער פון איין וואך ביז פיער יאהר אלט. די מעהרסטע קינדער זענען, ווי דער שטייגער איז, אדער יתומים, אהן א מוטער, אדער אונטערגעווארפענע קינדער. און כמעט א דריטעל פון אלע עופה'לעך זענען געוועזן קינדער פון „נישט פערהייראטע מוטערס".

אין די דאקומענטען איז פערצייכענט גענוי אלעס וועגען דעם קינד און די עלטערען. און יעדעס מאל, וואס די מוטער קומט צו בעזוכען איהר קינד, איז דא א צייכען אויפ'ן בעזוך-בלאט פון דעם קינד. אויב די מוטער שרייבט אדער שיקט געלד פאר דעם קינד, ליגט די גאנצע קארעספאנדענץ אין א גרויסען קאנווערט.

שטודירענדיג די פאר הונדערט פאלען, איז מיר אפט אויסגעקומען זיך אנצושטויסען אויף בריפלעך, וואס מוטערס שרייבען צום אנשטאלט און בעטען, מען זאל זיי רעגעלמעסיג לאזען וויסען, וואס זייער קינד מאכט, ווי עס פיהלט זיך, צי איז עס צוגעקומען אין וואג.

דא מוז איך בעמערקען, אז די גאנצע קארעספאנדענץ פיהרט זיך מייסטענס אין געהיים: די מיידלעך ווילען נישט, אז מען זאל וויסען אין דער היים, אז זיי האבען א קינד.

אפט שרייבט א מיידעל און בעט, מען זאל איהר אויסשרייבען אלעס וועגען איהר קינד, אבער דער בריף מוז געשיקט ווערען, שרייבט זי אויפ'ן אדרעס פון א פאסט.

וועגען דער מוטער-ליבע פון א פרוי, וואס פיהרט א נארמאלען פאמיליען לעבען איז דאך שוין אפגערעדט. מעגליך, אז איבריגע אויספארשונגען בעווייזען, אז דער מוטער געפיהל איז שוואכער געווארען נאר דער געפיהל עקזיסטירט דאך.

מוטער-געפיהל קען ווערען אפגעשוואכט ביי איניגע קלאסען פון דער בעפעלקערונג צוליב פערשידענע אורזאכען, נאר דער געפיהל איז שטארק און [illegible] ביי אלע פרויען פון אלע קלאסען, ווייל דער געפיהל איז אן אינסטינקטיווער, אן אונבעוואוסטזיניגער און פון דער נאטור אן איינגעבוירענער.

רחל מאראוויטשיק

א פלאן אויסצובילדען 10,000 יודישע קוואליפיצירטע בוי-ארבייטער אין סאוויעט-רוסלאנד

מאסקווע, (יט"א) דער „קאמזעט" און „ארט" האבען אויסגעארבייט א פלאן אויסצובילדען אין משך פון דער נאהענסטער צייט צעהן טויזענד יודישע קוואליפיצירטע בוי־ארבייטער אין סאוויעט־רוסלאנד. דער פלאן וועט פערווירקליכט ווערען ביי דער מיטווירקונג פון מלוכה'שע, טעכנישע שולען אין כארקאוו, קיעוו, אדעס, מינסק, סמאלענסק, האמעל, און אנדערע, וואו די יודישע יוגענד וועט דורכגעהן א געוויסע אויסשולונג אין דער בוי־אינדוסטריע. די טעג וועט פארקומען א קאנפערענץ מיט'ן אנטייל פון די פארשטעהער פון די אוקראינישע, ווייסרוסישע שטעט, כדי אנצונעהמען קאנקרעטע בעשלוסען וועגען פערווירקליכען דעם דאזיגען פלאן.

דער קאמף געגען חדרים אין מינסק

מאסקווע, (יט"א) אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון שטאטישען סאוויעט אין מינסק, זענען אלע נבאים און נעה. מלמדים געצוואונגען אונטערצושרייבען א פערפליכטונג נישט צו פיהרען קיין ישיבות און חדרים.

פאר נישט ערפיהלען די דאזיגע פערפליכטונגען וועלע זיי צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

„דער חבר"

נאך א יעהרליכען איבערייס איז היינטיגען חודש אין ווילנא ווידער ערשינען דער ליטעראריש חודש זשורנאל פאר עלטערע און יוגענד „דער חבר", אונטער דער רעדאקציע פון בעקאנטען קולטור-טוער און שומר פון יודישען שול-וועזען ה. ש. באסאמסקי מיט פאלגענדען אינהאלט: דער חבר איז ווידער דא (רעדאקציע), דער ווילנער סקולפטאר פ. לאקס און זיין אטעליע, י געגנד (ליד פון אסתר שומיאטשער), טאם און זיין הונד מוני (קאפיטעל פון קינדער-ראמאן „טימאר") עס שרייבט זיך נישט, זיי בעטראכטען די וועלט, (לידער פון מאריס ווינטשעווסקי) מאריס ווינטשעווסקי (אויסצוג פון זיין ביאגראפיע פון זלמן רייזען) צו גאסט ביים זיידען ווינטשעווסקי (א. ראזטש. ליד פון די בויער (פון איצק פעפער) דער 60 עה־יגער יובילעאום פון סועצער קאנאל (א. בולקין) א רייזע צום ים-המלח (פון ד"ר איסר גינזבורג) די פרייד (ליד פון אברהם רייזען) די ליכטיגע פרייד (ליד פון נחום יוד) כראניק א. אנד. אויסערדעם איז דער זשורנאל פערזעהן מיט א רייכע רייכע און אינהאלטסרייכע אילוסטראציעס און איז זעהר עסטעטיש ארויסגעגעבען.

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: Wilno, Stefańksa 24. m. 28.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פראצאוניע פון צעמענטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: [illegible]
[illegible] 5—7 [illegible]
צוריק געקעהרט.

דער מאלפע-מענש

(46 (סענסאציאנעלער ראמאן)

מאריס האט אויפמערקזאם געקוקט אין מענדאזא'ס אויגען.

— הייסט עס, ס'איז אמת, אז באנג קאן זיך בעגעהן מיט א שווערט? מיסטער גרעגארי האט עס מיר געזאגט, אבער איך האב נישט געגלויבט.

— א, יא! ער קאן עס אויסגעצייכענט, דאס האט איהם גרעגארי אליין אויסגעלערנט.

— וואס פארא ענינים האט איהר מיט פען'ען?

— האט מאריס פלוצים א פרעג געטאן, אזוי אז מענדאזא'ן איז דאס בלוט געקומען אין פנים.

— ער איז געווען מיינער א פריינד, — האט זי פערשעהמט געענטפערט — זעהר א גוטער פריינד. איך וויל זאגען, אז אונזער גוט־פריינדשאפט איז נישט אריבער די גרעניצען פון געלד־שטיצע, וואס ער האט מיר ארויסגעוויזען. מיר זענען שוין לאנג בעקאנט; ער האט אונז געהאלפען מאכען א פילם־קאריערע, און מיר זענען פון שטענדיג אן געווען... גוטע פריינד.

— איהר זענט געווען, און איצט?..

— איצט איז שוין אלץ געענדיגט, — האט זי קורץ געענטפערט — איך פאהר מארגען ארויס פון טשיטשעסטער. איך האב בעאויפטראגט מיינע אגענטען, זיי זאלען פערריכטען דאס הויז... ארימער פאס!

— האט זי א זיפץ געטאן, און אויף איהרע אויגען האבען זיך בעוויזען טרעהרען — אומגליקליכער! מיסטער גרעגארי האט עס אבער נישט געקאנט טון... איך שווער אייך, מיסטער בראקמאן! גרעגארי האלט זיך אין גרויסען, מאכט אן א גרויסען טומעל, אבער אין גרונד גענומען, איז ער א מורא'דיגער פחדן. אויף זיין געוויסען, ווייס איך, האט ער א סך שמוציגע געשיכטעס, אבער שטענדיג, ווייס איך, פלעגט ער זיי אפטאן דורך אימיצען.

— וואס זענען עס פאר א שמוציגע געשיכטעס?

סטעלא האט נישט געוואלט ענטפערען, אבער מאריס איז צוגעשטאנען, או זי זאל רעדען.

— ער האט מיר דערצעהלט, ווי ער פלעגט בעפאלען מאלא'אישע דערפער, און גערויבט דארט מיידלעך. דארט איז געזען איין שבט, וואס האט פערמאגט זעהר שעהנע פרויען. ס'קאן זיין, ער האט געזאגט ליגען, אבער איך האב געהאט דעם איינדרוק, אז ער זאגט אמת. פאריגען יאהר, ווען ער איז צוריקגעקומען פון בארנעא, האט ער דערצעהלט, אז צוריקקומענדיג פון בארנעא, האט ער געזאגט, אז ער האט ארויסגע'גנב'עט א פרוי פון א דארף, וואו קיין איין ווייס־הויטיגער האט נישט געהאט קיין דרייסטקייט זיך צו בעווייזען, מחמת ווייס־הויטיגע אייראפעער פלעגט מען דארט אהן שום רחמנות דער'הרגע'נע. ער האט מיר טאקע געזאגט, אז ער האט די פרוי „גע'גנב'עט"!

— און אייך פלעגען נישט אויפברענגען אזעלכע רייד? האט זיך מאריס אפגערופען, נישט ארונטערלאזענדיג פון דער אקטריסע זיינע רוהיגע, פאר־שענרע אויגען.

סטעללא האט א ציה געטאן מיט די פלייצעס.

— ער איז געווען אזוי ליב־פריינדליך מיט מיר... מיר זענען געווען גאר גרויסע גוטע פריינד.

מאריס איז צוריק אוועק אין נעוובארט'ס הויז.

— מיסטער גרעגארי'ס רייד שטימען מיט די דערקלערונגען פון דער אקטריסע. ווייזט אויס אז די פרוי אין דעם טורעם איז טאקע געווען יענע מיידעל, וועלכע ער האט גע'גנב'עט אויפ'ן אינזעל, און דער קליינער מאלאי'ער מיט'ן שווערט איז עס אודאי געווען איהר מאן. אויב זיי ביידע זענען געלונגען צו ענטלויפען, וועט געפינען זיי זיין נישט שווער. איך וועל היינט פונאנדערשיקען דעפעשען צו אלע פאליציי־פאסטענס, און מיר וועלען וויסען פון די ענטלאפענע אלץ, וואס מיר וועלען האבען נויטיג.

— עס הויבט שוין אן צו טאגען, — האט זיך אפגערופען דער אלטער רעזשיסאר, קוקענדיג אויף דעם גרוי־ווערענדען מזרח. — קומט אריין צו מיר, איך וועל אייך מכבד זיין מיט א שארף גלעזעל קאווע. די אלע נייעס האבען מיך שטארק צורודערט. איך האב זיך היינט געקליבען צו מאכען א גרויסע אויפנאהמע, נאר כ'האב מורא, אז איך וועל זי דארפען אפלעגען אויף א טאג אדער צוויי. די דאזיגע נייעס וועלען מאכען אויף מיין טרופע אזא רושם, אז קיינעם וועט אין קאפ נישט קריכען די ארבייט. זיי האבען אלע געקאנט פאס'ן, הגם קיינער פון זיי האט איהם נישט ליב געהאט און זיך נישט גע'חבר'ט מיט איהם. אדעלע איז א נערוועזע מיידעל: אויב זי וועט פערלירען דעם קאליר פון איהר פנים וועל איך בכלל מוזען אפלעגען די ארבייט. אגב, מיסטער בראקמאן, פארוואס זאלט איהר זיך נישט אריבערציהען וואוינען צו מיר? איך בין א פרייליידינער, ארט איז ביי מיר דא גענוג. איהר האט ביי מיר א טעלעפאן, און איהר קאנט זיך דא א סך בעסער איינארדענען, ווי אין א האטעל.

דער ראזינער געדאנק איז מאריס'ן געפעלען געווארען.

אפשמועסענדיג א שעה אנ'ערך מיט'ן אויספארשונגס־אמט, איז ער געבליבען נעכטיגען ביי רזשעק נעוובארט'ן.

סאמע אינדערפריה איז ער ווידער אוועקגעפאהרען אין „גריף־טאוערס", און ביי דער טאגליכט ווידער ארומגעפיהרט א רעוויזיע, וועלכע האט גארנישט צוגעגעבען צו זיינע נעכטיגע זוכענישען.

די לאגע האט אנגעהויבען צו ווערען גאר שווער און אומאנגענעהם.

מיסטער גרעגארי פען האט געהערט צום גרויסען יחוס, איז געווען רייך און נישט לאנג אויסגעקליבען אלס א פריעדענס־ריכטער.

הגם זיינע געוויסע אויסטערלישקייטען זענען נישט געווען אין הסכם מיט דער גערעכטיגקייט, קען מען דאך אבער נישט הענגען קיין מענשען נאר דערפאר, ווייל זיי פיהרען זיך אויף אויסטערליש.

אזוי האט טאקע געטענהט מאריס'ן דורכ'ן טעלעפאן דער לייטער פון אויספארשונגס־אמט.

(פארטזעצונג קומט).

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

פאליצײ־סטער טאגיעווו

אין די הויפטראלען:

Bogusław Samborski
Marja Magda
Zbyszko Sawan
Georg Marr

פערגרעסערטער ארקעסטער. ●● פערגרעסערטער ארקעסטער.

א לאנגיעהריגער געוועזענער
גערײכטס=סעקרעטאר
שרייבט אלערליי ביטעס אין קלאגעס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים
B·Mann, Piotrkowska 10

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון דער אייזען=מעבעל=פאבריק
I. B. WOŁKOWYSKI שענקיעוויטש 3/5
פאבריק־לאגער: **נארוטאוויטשא** (דזיעלנא) 11, טעל. 37-70

אין: **א** מבילינסטען מבעסטען מבעקוועמסטען
און דער גרעסטער אויסוואהל
כ'בעזיץ אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון מעטאל־ניקעל־בעטען, פעלד־בעטען, מעטאלאווע פאטענט „פערפעקט" גאראנטיע 5 יאהר, קינדער־ווענעלעך די נייעסטע פאסאנען, לעזשאקעס, וואש־טישען, סערוויזען, וויזשימאטשקעס, אייז־קיסטען

א מעבלירט צימער
פאר 1 אדער 2 קאוואלערען מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, נישט קרעמפירענדער איינגאנג, פרייזווירדיג פון באלד צו פערדינגען. אפערטען אין אדמ. אונטער „L. G." 497

א געוועלב
מיט ערשטקלאסיגער איינריכטונג און עלעגאנטע ווימטאנע אויף זאמאדוקאנאס, נעבען דער זאכארניא, איז פרייזווירדיג פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען בײ קרייצער, פיעטריקאווער 21, קוער אפיצינע, 1. שט. מעקלערים געזאגט.

טלית.
געהאנדיג שבת בראשית צום דאווענען און וואהלינער שוהל, האב איך פערלוירען דעם טלית. כ'בעט דעם עהרליכען געפינער מיר צו ווײסען געבען געגען בעלוינונג טעלעפאניש 120-08 צו ב. וואראפסט, נארוטאוויטשא 3

האללא! האללא!
קלינג טעל. **1,63-30**
„Pogotowie krawiecka Kiersza" **91** ושעראמסקא רגג־געוועלב. — מאמענטאלע אויספרישונג פון גארניטור 3 זל. א קלייד 2.80 זל. פאלטען פאר 3 זל. צוזאמען מיט'ן אפנעמען און אפשיקען. עקספרעס ווערט געוואשען, געפארבט, איבערגעארבעט, גענייעט, קינסטליך געצערעוועט. מיר פארבען און וואשען פוטערס לויטן לעטצטען סיסטעם. 10075

צו פערמיטען
א וואוינונג. מיט 2 פענסטער אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף אלעקסאנדריסקא 9 (מרדכי גבאי'ס גאס) ביי
א. צוקערמאן

בעקאנטמאכונג.
די פערוואלטונג פון דער
יודישער קהלה אין לאדז
מאכט בעקאנט, אז דער 3-טער טייל פון
עטאט־רעגיסטער אויפ'ן 1929 יאהר
וואס ענטהאלט די עטאט־צאהלערס פון די גאסען: קאמיענא, קאראלא, קאראלעווסקא, קארווינסקא, קאנאפניצקא, קאזשמירסקא, קאנטנא, קיעלמא, קיעווסקא, קילינסקי, קאפערניקא, קאשטשעלנא, קרוטשא, קרוזשיזשאווא, לאגעווניצקא, לאנטשנא, לאנקאווא, לעשנא, ליפאווא, 11. ליסטאפאד, לאמזשינסקא, לוטאמיערסקא, לוואווסקא, מאגיסטראצקא, מארשינסקא, מאורער, מיצקיעוויטשא, מיעדזיאנא, מלינארסקא, מאניושקי, נאד־לודקאן, נאפיורקאווסקיעגא, נארוטאוויטשא, נאווראט, פוסטא, ראקיטשינסקא, טארגאווא, וועלכע ווערט אויסגעלייגט צום אדורכזעהען לויט די עקזיסטירענדע פארשריפטען במשך פון 8 טעג, ד. ה. פונ'ם 4-טען ביז'ן 12-טען נאוועמבער איינשליסליך אין דער קאנצעלאריע פון דער קהלה (פרייהייטס־פל. 6) אין די שעה'ן פון 10—1 נ"מ
לאדז, דעם 3/11 1929. 11458

ענדליך
האבען זיך אלע איבערצייגט או די פאטענטירטע **פעלד־בעטען**

וועלכע זענען פערזעהען מיט דער שוץ־מארקע **PALMA-PATENT**
זענען די פראקטישסטע און דויערהאפטסטע
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר, עמפפעהלען מיר אויף לאגער.
אויסערדעם בעזיצען מיר אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל־בעטען, ניקעל־קינדער־בעטען, טיש־בעטען, אטעריקאנקעס, קינדער־ווענעלעך, קינדער־בענקעלעך אויף רעדלעך. טעטער־מאס.
מאטראצען, קאזעטקעס און טאפטשאנעס
גאנצע, שאטקאווע און קאנאדיסקע
בעמערקונג: בעטלעך מיט ווענטלעך הויט אין ברויי 17 זל., פאלאווע־בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. -- פאבריקס־פרייזען. -- ווערטליכע רעפאראטורען.
הורוויץ לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85 **דעטייל**

אצימער קוך
מיט א
אדער 2 צימער אהז א קוך
אלס סובלאקאטאר ווערט פון זאפארט געזוכט. אפערטען אין אדמ. אונטער „B.Z."

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—8
ד"ר רזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין־ אויגען־קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערוועץ קראנקהייטען	12—2 ווא זנ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר שאפירא פרויען און געבורט־הילף	11½-1 6-8
ד"ר קאנטאר ביורווגישע־קראנק.	4½-5½ 1—2
ד"ר וויינבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סמאפעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן־ארצט	5—7
נ. ראזעס צאהן־ארצט	3—2

אין־סונדהפלונג, בעליכטונגען, קארצען, מאסאזש א.א.ו.
בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט
שטראלענג פון הויט קראנקהייטען און קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. פ קורס פאר שוועסטער.
אינפיזונגען נעבן שארלעך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.־קאסמעטיש.־קאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונט

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1
פאר מאן ווענערישע הויט־קראנקהייטן.
פון מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסולטאציע מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 בײ טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. ...
-- ... --
וויזיט 3 זל.

צאהן=ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
14 Zawadzka 14
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7 אוו.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג־אקושער
נאווראט 11
טעל. 34-72
נעמט אן פון 5—8 אוונט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען, רענטגען און ליכטהײלאינסט.
נעמט אן פון 4—7 אין אוונט

מאשין־לעכער
...
ג. נארוטאוויטשא 29

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Kokicińskiej).

od dnia 29. X. do dnia 4. XI. 1929 r.
Dla dorosłych:
ROBERT i BERTRAND
Obraz w 10 akt. podług sztuki Raedera w rolah głównych: HARRY LIEDTKE F. KAMPERS, DOLLY GREY, ELIZA la PORTA.
Dla młodzieży:
BARTEK ZWYCIĘŻCA
według słynnej noweli HENRYKA SIENKIEWICZA
Nadprogram:
Fragmenty z obrazu **„Narodziny świata"**

ארבייטסלאזע
האנדוועבער
וועלכע ווילען איבערגעהען אויף מעכאנישע שטוהלען, קענען זיך מעלדען אין דער וועבעריי פון רעטונגס=קאמיטעט פאלודניאווא 78/80.
די וועבערס, וועלכע ענדיגען די שולע, קענען בעקומען בעשעפטיגונג אין דער זעלבער פאבריק, עווענטועל אין אנדערע פאבריקען.

Dr. med.
J. Sadokierski
סטאמאטאלאג
ספעציאל־ארצט פאר מויל־ און קיפער־כירורגיע
צאהנפלייש=קראנקהייטען
רענטגען־דיאגנאסטיק. נעהמט אן פון 3—7.
פיעטריקאווער 164, טעל. 27-83.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
גלאוואווסקא 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד"ר אמיך נאז, האלז, אויערן קר	4½—5½
ד"ר פערשנער קינדער־קראנקה.	11-9 4½-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר רובינשטיין הויט און געשלעכט־קר.	12½—1½
ד"ר שטיינפעלד נערווען און גײסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען־קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים פירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען־און געבורט־הילף	4½—5½

...
אימפונגען געגען שקארלאטין.
בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי ...
צאהן־ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צאהן, קראנקען, פלאמבען א. א. ו.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

כעמיש־באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט.
אנאליזען פון קאל, אורין, לייכע א. ז. וו.
אורין־אנאליז – 4 זל.

אנאנסען־פרייז ... אין לאדז – 5 זל. ... 8 זל. ...
... אין אויסלאנד – 8 זל.
...
די ... אין ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Bernsztowski i B. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat" Piotrkowska 31